

รายงานการวิจัย

การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพโดย
การมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11
ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

The Product Development Model of Traditional Herbal Medicines
to Health with Community Participation Unit 11 of Na-nguanueo,
Na-ngua sub-district, Amphur Muange Phetchabun province.

สุภาพร วิสูงเร

สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประจำปีงบประมาณ 2559

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

**การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพโดย
การมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านนาจั่วเหนือ หมู่ที่ 11
ตำบลนาจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์**

**The Product Development Model of Traditional Herbal Medicines
to health with Community Participation Unit 11 of Na-nguanueo,
Na-ngua sub-district, Amphur Muang Phetchabun province.**

สุภาพร วิสูงเร

สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ทุนอุดหนุนโดย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประจำปีงบประมาณ 2559

(ก)

ชื่องานวิจัย	การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
ผู้วิจัย	ศุภาพร วิสูงเร
สาขาวิชา	สาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ปีเสรีวิจัย 2560

บทคัดย่อ

การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณ เชิงทดลอง รวมทั้งระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มแม่บ้านบ้านนางัวเหนือ จำนวน 30 คน และประชาชนบ้านนางัวเหนือ จำนวน 239 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มย่อย การถ่ายทอดเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติการและการจัดเวทีประชาคม ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบ้านนางัวเหนือมีความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ คิดเป็นร้อยละ 96.70 ต้องการพัฒนาสมุนไพร คิดเป็นร้อยละ 79.20 สมุนไพรที่ต้องการพัฒนา ได้แก่ พักข้าว คิดเป็นร้อยละ 74.10 จัดเวทีประชาคมคัดเลือกผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ต้องการพัฒนา คือ สมุนไพร พักข้าว ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ(สมุนไพร พักข้าว) พบว่า มีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ(สมุนไพร พักข้าว) ในภาพรวมระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.28$) มีความพึงพอใจกลิ่นสมุนไพรที่สุด($\bar{x} = 4.48$) รายละเอียดบนฉลากครบถ้วนมากที่สุด ($\bar{x} = 4.43$) และขนาดของสมุนไพรที่สุด ($\bar{x} = 4.28$)

คำสำคัญ : รูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ, การมีส่วนร่วม, บ้านนางัวเหนือ

Title The Product Development Model of Traditional Herbal Medicines to health with Community Participation Unit 11 of Na-nguanueo, Na-ngua sub-district, Amphur Muange Phetchabun province.

Author Suphaphon Wisungra

Faculty Public Health
Phetchabun Rajabhat University. Years of Research completed 2017

Abstract

The product development model of traditional herbal medicines to health with community participation unit 11 of na-nguanueo, na-ngua sub-district, amphur muange phetchabun province. The purposes of the product development model of traditional herbal medicines to health with community participation and study satisfaction of customer to herbal health products. This research is qualitative, quantitative research, experimental research including methods of participatory action research(PAR). The sample used in this research were na-nguanueo housewife group totaling 30 and 239 people of na-nguanueo. The research tools used consisted of observation form, interviews, focus groups, technology transfer workshops on community enterprise and community forum. The results showed that the product development requirements of the community 96.70%, herbal soap 79.20% and gac herbal (*Momordica cochinchinensis* (Lour.) Spreng.) 74.10%. The community forum selection of gac soap is the product development. The satisfaction of product development(gac soap) showed the all satisfaction of most ($\bar{x} = 4.28$), fragrance of soap in most level ($\bar{x} = 4.48$), The details on the label are the most complete in most level ($\bar{x} = 4.43$) and the size of soap in most level ($\bar{x} = 4.28$)

Keywords : Product Development, Participatory, Na-nguanueo

(ก)

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้เพราะได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากอาจารย์ประจำสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์และผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์แผนไทยทรงที่ช่วยตรวจสอบแบบสอบถามและได้รับความช่วยเหลือจากนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ที่เป็นผู้ช่วยวิจัยในการเก็บข้อมูล ประชาชนบ้านนางั่วเหนือ หมู่ที่ 11 ต.นางั่ว อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้มา ณ ที่นี้ด้วย

สุภาพร วิสูงเร

31 มีนาคม 2560

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....		ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....		ข
กิตติกรรมประกาศ.....		ค
สารบัญตาราง.....		ฉ
สารบัญตาราง.....		ช
บทที่ 1	บทนำ.....	1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
	1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	1.4 ระยะเวลาในการวิจัย.....	4
	1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
	1.6 ประโยชน์ของการวิจัย.....	4
บทที่ 2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
	2.1 ผลกระทบสัมมนาไพรเพื่อสุขภาพ.....	5
	2.2 บ้านนาจั่วเหนือ.....	14
	2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	17
	3.1 รูปแบบการวิจัย.....	17
	3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	17
	3.3 เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย.....	19
	3.4 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	21

สารบัญ(ต่อ)

		หน้า
บทที่ 3	3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	22
	3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	22
บทที่ 4	ผลการวิจัย.....	23
	4.1 การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน.....	23
	4.2 ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ..	36
บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	41
	5.1 สรุปผลการวิจัย.....	41
	5.2 อภิปรายผล.....	44
	5.3 ข้อเสนอแนะ.....	44
	บรรณานุกรม.....	45
	ภาคผนวก.....	49
	ภาคผนวก ก แบบสำรวจความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ.....	50
	ภาคผนวก ข แบบสำรวจความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ.....	53
	ภาคผนวก ค แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ(สบู่ฟักข้าว).....	57
	ภาคผนวก ง หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	60
	ภาคผนวก จ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ.....	66
	ประวัตินักวิจัย.....	75

(จ)

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
4.1	ผลิตภัณฑ์สบู่ฟักข้าวที่เลขผลิต.....	30
4.2	ผู้เข้าร่วมการถ่ายทอดเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติการ.....	32
5.1	ผลิตภัณฑ์สบู่ฟักข้าว.....	43

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามเพศ.....	24
4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามอายุ.....	24
4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามสถานภาพ.....	25
4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามอาชีพ.....	25
4.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามระดับการศึกษา.....	26
4.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามรายได้.....	26
4.7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง การเคยใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร.....	27
4.8 จำนวนและร้อยละความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร.....	27
4.9 จำนวนและร้อยละรูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพที่ต้องการพัฒนา	28
4.10 จำนวนและร้อยละของสมุนไพรที่ต้องการพัฒนา.....	29
4.11 ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพของกลุ่ม แม่บ้านบ้านนางิ้วเหนือ.....	34
4.12 ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพของกลุ่ม แม่บ้านบ้านนางิ้วเหนือ.....	35
4.13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามเพศ.....	36
4.14 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามอายุ.....	37
4.15 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามสถานภาพ.....	37
4.16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามอาชีพ.....	38
4.17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามระดับการศึกษา.....	38
4.18 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามรายได้.....	39
4.19 ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อสมุนไพรฟ้าขาว.....	40

เป็นมนุษย์ โดยเฉพาะการนำมาป้องกันการเกิดขึ้นของโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่มีสาเหตุมาจากการดำเนินวิถีชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ศาสตร์การแพทย์แผนไทยที่นำมาใช้ในการดูแลสุขภาพ ประกอบด้วย เวชกรรมแผนไทย เป็นการตรวจวินิจฉัยและการบำบัดรักษาโรคตามทฤษฎีทางการแพทย์แผนไทย เกษษกรรมแผนไทย เป็นการปรุงยาและผลิตยาจากสมุนไพรสำหรับบำบัดรักษาโรค หัตถเวชกรรมแผนไทย เป็นการบำบัดรักษาด้วยการนวดไทย และผดุงครรภ์แผนไทย เป็นการดูแลหญิงตั้งครรภ์ การทำคลอด การดูแลหญิงหลังคลอด และการดูแลทารกแรกเกิด การดูแลสุขภาพด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย ยังครอบคลุมทั้งการป้องกัน การบำบัดรักษาโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการสร้างเสริมสุขภาพ และการแพทย์พื้นบ้านไทย (กลุ่มกฎหมายและคดี กองการประกอบโรคศิลปะ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2552) การนำภูมิปัญญาไทยมาใช้ในการดูแลสุขภาพ สอดคล้องกับนโยบายและทิศทางการขับเคลื่อนด้านการแพทย์แผนดั้งเดิม ตามแผนยุทธศาสตร์ด้านการแพทย์แผนดั้งเดิม ขององค์การอนามัยโลก พ.ศ. 2557 – 2566 โดยส่งเสริมการบูรณาการการแพทย์ดั้งเดิมเข้าในระบบการดูแลสุขภาพแห่งชาติโดยการพัฒนาและดำเนินการตามนโยบายด้านการแพทย์ดั้งเดิมของแต่ละชาติ ให้มีความปลอดภัย ประสิทธิภาพ และคุณภาพ โดยการขยายฐานความรู้และการให้คำแนะนำเกี่ยวกับกฎระเบียบและมาตรฐานการประกันคุณภาพ การเข้าถึงบริการ เพิ่มช่องทางการรับบริการการแพทย์ดั้งเดิมและเน้นให้มีค่าใช้จ่ายเหมาะสมสำหรับประชากรที่ยากจน และสนับสนุนการใช้การแพทย์ดั้งเดิมที่มีประสิทธิผลโดยบุคลากรทางการแพทย์และผู้บริโภคร (WHO, 2013) สำหรับประเทศไทยได้มีการผสมผสานการบริการแพทย์แผนไทยเข้าสู่ระบบบริการสาธารณสุข และมีการสนับสนุนให้ประชาชนหันมาใช้ยาสมุนไพรทดแทนการใช้ยาแผนปัจจุบันในการรักษาและส่งเสริมสุขภาพ

จากกระแสสมุนไพรเริ่มหวนกลับมาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตคนไทย และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ จากการที่ประเทศไทยและโลกกำลังก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ ประกอบกับผลพวงอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงการใช้วิถีชีวิตของผู้คน อีกทั้งมีพฤติกรรมบริโภคที่ไม่เหมาะสม จนนำมาซึ่งการเกิดโรคร้ายไข้เจ็บตามมา โดยเฉพาะโรคเรื้อรังต่างๆ ที่ทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูงและใช้เวลาในการรักษาพยาบาลยาวนาน เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคหลอดเลือดสมอง และโรคมะเร็ง เป็นต้น ส่งผลให้เกิดกระแสนิยมการดูแลสุขภาพทางเลือกทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย โดยผู้คนหันมาให้ความสนใจเรื่องของการป้องกันและดูแล

สุขภาพก่อนที่จะมีการเจ็บป่วยมากขึ้น ส่งผลให้สมุนไพรและผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรได้เข้ามาตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น กระแสสมุนไพรจึงเริ่มหวนกลับมาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตคนไทย โดยพบว่า ในปัจจุบันมีการนำสมุนไพรมาสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในระบบธุรกิจและระบบบริการหลากหลายรูปแบบ ทำให้ประชาชนหันมาใช้สมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพมากขึ้น (สมชัย นิจนานิช, 2556)

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยที่มีการบูรณาการมาจากการให้บริการวิชาการแก่สังคมประจำปีงบประมาณ 2557 ในโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การดูแลสุขภาพตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ในวันที่ วันที่ 1 กรกฎาคม 2557 ณ บ้านนาจั่ว หมู่ที่ 11 ตำบลนาจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีความพร้อมและศักยภาพในการพัฒนาตนเองตามขีดความสามารถและมีทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีความพร้อมในการพัฒนา จึงได้นำความรู้จากการให้บริการวิชาการแก่สังคมมาต่อยอดพัฒนาความรู้โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วม สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรบนพื้นฐานของการใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐและชุมชน มีการบูรณาการกันอย่างยั่งยืน เพื่อให้ชุมชนเกิดอาชีพ เกิดงาน โดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาดูแลสุขภาพ นำไปสู่การพึ่งตนเองตลอดจนเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้ประเทศต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
- 1.2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนหมู่ที่ 11 บ้านนาจั่ว ตำบลนาจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ และกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มแม่บ้านหมู่บ้านนาจั่วเหนือ หมู่ที่ 11 บ้านนาจั่ว ตำบลนาจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน

1.3.2 รูปแบบการวิจัย รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ (Quantitative and Qualitative Research) การวิจัยเชิงทดลอง รวมทั้งระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ของชุมชน

1.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1.3.4 สถานที่ทำการเก็บข้อมูล บ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11 บ้านนางัว ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

1.4 ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัยใช้เวลา 10 เดือน โดยเริ่มจาก 2 ธันวาคม 2558 ถึง 30 กันยายน 2559

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพร หมายถึง รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ประชาชนบ้านนางัวเหนือต้องการพัฒนา

การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง ผลจากการความคิดเห็นของชุมชนต่อความต้องการพัฒนาในรูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

บ้านนางัวเหนือ หมายถึง ประชาชนบ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

1.6 ประโยชน์ของการวิจัย

1.6.1 ชุมชนบ้านนางัวเหนือได้รูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

1.6.2 ผู้บริโภคมีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

1.6.3 มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านนาจั่วเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนาจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

2.2 บ้านนาจั่วเหนือ

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ สามารถแบ่งออกได้ 3 รูปแบบ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อาหาร ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง และผลิตภัณฑ์ยา พร้อมกับตัวอย่างรูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่พบบ่อย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 ผลิตภัณฑ์สมุนไพร สมุนไพร ตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 หมายถึง ยาที่ได้จากพฤกษชาติ สัตว์ หรือแร่ ซึ่งมีได้ผสม ปรง หรือแปรสภาพ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 84. ตอนที่ 101 : หน้า 10) แต่มีเป้าหมายเพื่อใช้บำบัด ป้องกันโรค หรือการส่งเสริมฟื้นฟูสุขภาพของมนุษย์เป็นสำคัญ ปัจจุบันสมุนไพรได้มีการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรหลายรูปแบบตามความต้องการของตลาดและผู้บริโภคที่หันมาดูแลสุขภาพ ซึ่งผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่รู้จักกันแพร่หลายในปัจจุบันมี 3 รูปแบบ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อาหาร ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง และผลิตภัณฑ์ยา โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ประสิทธิ์ ศรีทิพย์สุโข และพนิตนาฏ คำนุ้ย. 2549)

2.1.1.1 ผลิตภัณฑ์อาหาร ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 แบ่งประเภทอาหารเป็นอาหารควบคุมเฉพาะ (ต้องขึ้นทะเบียน) อาหารกำหนดคุณภาพหรือมาตรฐาน อาหารที่ต้องมีฉลาก และอาหารทั่วไป

2.1.2 ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2535 แบ่งประเภทเครื่องสำอางเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เครื่องสำอางควบคุมพิเศษ เครื่องสำอางควบคุม และเครื่องสำอางทั่วไป

2.1.2.1 เครื่องสำอางควบคุมพิเศษ ได้แก่ ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ ผลิตภัณฑ์ตัดผม ย้อมผมชนิดถาวร แต่งผมดำ ฟอกสีผม ยืดผม ทำให้ขนร่วง เป็นต้น ซึ่งต้องขอขึ้นทะเบียนตำรับเครื่องสำอางควบคุมพิเศษ มีข้อความฉลากภาษาไทยต้องถูกต้องครบถ้วน ข้อความบนฉลากมีข้อความ “เครื่องสำอางควบคุมพิเศษ” และมีเลขทะเบียนเครื่องสำอางในกรอบเครื่องหมาย อย.

2.1.2.2 เครื่องสำอางควบคุม ได้แก่ ผ่าอนามัย ผ่าเย็นหรือกระดาศเย็น แป้งฝุ่น โรยตัว แป้งน้ำ มีสารควบคุมตามประกาศฯ ได้แก่ สารป้องกันแสงแดด สารขจัดรังแค ซึ่งต้องแจ้งรายละเอียดก่อนผลิต/นำเข้าไม่น้อยกว่า 15 วัน มีข้อความฉลากภาษาไทยต้องถูกต้องครบถ้วน และข้อความบนฉลาก มีข้อความ “เครื่องสำอางควบคุม”

2.1.2.3 เครื่องสำอางทั่วไป คือ เครื่องสำอางที่ไม่มีส่วนผสมของสารควบคุมพิเศษ และสารควบคุม เช่น แชมพูสระผมที่ไม่มีสารขจัดรังแคที่เป็นเครื่องสำอางควบคุม ครีมนวดผมน้ำมันทาผิว โฟมล้างหน้า เป็นต้น

2.1.3 ผลิตภัณฑ์ยา ตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 ประกอบด้วย ยาแผนปัจจุบัน ยาแผนโบราณ และยาพัฒนาจากสมุนไพร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.3.1 ยาแผนปัจจุบัน หมายถึง ยาที่มุ่งหมายสำหรับการประกอบวิชาชีพเวชกรรม การประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบัน หรือการบำบัดโรคสัตว์

2.1.3.2 ยาแผนโบราณ” หมายความว่า ยาที่มุ่งหมายสำหรับการประกอบโรคศิลปะแผนโบราณ หรือการบำบัดโรคสัตว์ ซึ่งอยู่ในตำรายาแผนโบราณที่รัฐมนตรีประกาศหรือยาที่รัฐมนตรีประกาศเป็นยาแผนโบราณ หรือยาที่ได้รับอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนตำรับยาเป็นยาแผนโบราณ ปัจจุบันมีการพัฒนาจากสมุนไพรที่ได้รับการพัฒนาแล้ว เช่น ยาเม็ดแคปซูลขมิ้นชัน ชุมเห็ดเทศ ฟ้าทะลายโจร เป็นต้น

2.1.2 รูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพร รูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีการส่งเสริมให้ประชาชนผลิตเพื่อใช้เอง ลดการใช้สารเคมีและสามารถสร้างเป็นอาชีพได้ ดังนี้

2.1.2.1 สบู่ธรรมชาติและสบู่สมุนไพร สบู่ผลิตขึ้นจากส่วนผสมพื้นฐาน 3 อย่าง คือ น้ำมันพืชรวมทั้งไขมันสัตว์ ต่าง (โซเดียมไฮดรอกไซด์ หรือที่เรียกว่า โซดาไฟ) และน้ำ เมื่อต่างผสมกับน้ำเป็นสารละลายต่างถูกนำไปผสมกับไขมัน ปฏิกิริยาทางเคมีก็จะเกิดขึ้นระหว่างกรดไขมันและสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ ปฏิกิริยานี้เรียกว่า saponification ซึ่งได้ผลผลิตสุดท้ายที่เป็นส่วนผสมของ สบู่และกลีเซอริน น้ำมันพืชที่เลือกใช้มีหลายชนิดซึ่งแต่ละชนิดก็ให้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน ดังนี้ (กมลสันต์ หุตะแพทย์, 2555)

- 1) น้ำมันมะพร้าว จะทำให้เนื้อสบู่แข็งกรอบ สีสบู่ขาว มีความคงทนของเนื้อสบู่ มีฟองมาก ทำความสะอาดดีมาก แต่ให้ความชุ่มชื้นน้อย
- 2) น้ำมันปาล์ม จะทำให้เนื้อสบู่แข็ง สีสบู่ขาวนวล มีความคงทนของเนื้อสบู่ มีฟองมาก ทำความสะอาดดีมาก แต่ให้ความชุ่มชื้นน้อย
- 3) น้ำมันมะกอก จะทำให้เนื้อสบู่นุ่ม สีสบู่เหลือง เนื้อสบู่ละลายเร็ว ฟองละเอียดเป็นครีม ทำความสะอาดดี ให้ความชุ่มชื้นมาก
- 4) น้ำมันงา น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันรำข้าว น้ำมันทานตะวัน น้ำมันข้าวโพด จะทำให้เนื้อสบู่นุ่ม สีสบู่ขาวนวล เนื้อสบู่ละลายเร็ว ฟองละเอียด ทำความสะอาดดี ให้ความชุ่มชื้นมาก
- 5) น้ำมันละหุ่ง จะทำให้เนื้อสบู่นุ่มมาก สีสบู่เหลือง เนื้อสบู่ละลายเร็ว ฟองละเอียดเป็นครีม ทำความสะอาดพอใช้ ให้ความชุ่มชื้นมาก

ขั้นตอนการผลิตสบู่ธรรมชาติ

- 1) ชั่งน้ำใส่ในภาชนะแก้วหรือสแตนเลส ชั่งต่าง แล้วเทต่างลงในน้ำใช้ช้อนสแตนเลสกวจนต่างละลายหมด จะได้สารละลายต่างอุณหภูมิของสารละลายต่างจะสูงถึง 80-90 องศาเซลเซียส ตั้งทิ้งไว้ให้อุณหภูมิลดลงเหลือ 40-45 องศาเซลเซียส
- 2) ชั่งน้ำมันแต่ละชนิด ใส่รวมกันในชามหรือหม้อสแตนเลสอุ่นให้ได้ อุณหภูมิ 40-45 องศาเซลเซียส
- 3) เทสารละลายต่างลงในน้ำมัน ใช้ไม้พายกวนส่วนผสมให้เข้ากันกวนต่อไปนานอย่างน้อย 30 นาที สบู่จะเริ่มจับตัวเหนียวข้นคล้ายนมข้นหรือครีมสด ก็พร้อมที่จะเทลงแบบ

4) ถ้าต้องการใส่กลิ่น หรือ สมุนไพร ให้ใส่ในขั้นตอนนี้ โดยสมุนไพรที่จะใส่ลงในสบู่ ถ้าเป็นสมุนไพรผงให้ใส่ประมาณ 1% ของน้ำหนักสบู่กวนให้เข้ากับเนื้อสบู่แล้วจึงเทลงแบบ

5) ตั้งทิ้งไว้ 1-2 วัน สบู่จะจับตัวเป็นก้อนแข็ง เอาออกจากแบบ เก็บสบู่ต่อไปอีก 1-2 สัปดาห์ จึงนำไปใช้ได้

ตัวอย่างสูตรสบู่ธรรมชาติ

สบู่ขมิ้นชัน

ส่วนผสม

น้ำมันมะพร้าว 200 กรัม	น้ำมันงา 100 กรัม
น้ำมันละหุ่ง 50 กรัม	โซเดียมไฮดรอกไซด์ 45 กรัม
น้ำ 100 กรัม	ผงขมิ้นชัน 5-10 กรัม
น้ำมันหอมระเหย (กลิ่นที่ชอบ) 5 ซีซี	

สบู่มะรุม

ส่วนผสม

น้ำมันมะพร้าว 200 กรัม	น้ำมันรำข้าว 120 กรัม
น้ำมันมะรุม 30 กรัม	โซเดียมไฮดรอกไซด์ 45 กรัม
น้ำ 100 กรัม	ผงมะรุม 5-10 กรัม
น้ำมันหอมระเหย (กลิ่นที่ชอบ) 5 ซีซี	

2.1.2.2. การทำแชมพูสมุนไพร การสระผมคนไทยสมัยก่อนจะใช้มะกรูดเผาไฟมาสระผม ซึ่งจะช่วยทำความสะอาดเส้นผมและหนังศีรษะ ทำให้เส้นผมดกดำเงางาม บางครั้งก็ใช้น้ำชาข้าว หรือ น้ำค่างมาสระผม โดยมักจะนำไปผสมกับสมุนไพรที่ทำให้เกิดฟองอย่างฝักส้มป่อยหรือลูกประคำดีควาย ช่วยทำให้สระผมได้สะอาด บำรุงเส้นผมและหนังศีรษะไปในตัว หรืออาจจะเติมสมุนไพรอื่นๆ เพื่อเพิ่มสรรพคุณในการรักษาโรคที่เกิดกับเส้นผมและหนังศีรษะ เช่น ตะไคร้ แก้วมแตกปลาย บวบขม แก้วรังแค อัญชัน ทำให้ผมดก เป็นต้น (คมสันต์ หุตะแพทย์. 2555)

สมุนไพรที่ใช้ดูแลเส้นผมและหนังศีรษะ เช่น กระเบา รักษาผมร่วงและโรคบนศีรษะ ว่านหางจระเข้ ทำให้ผมถาน หวังาย นุ่มสลวย มะเฟือง บำรุงเส้นผม ขจัดรังแค มะกรูด ทำให้ผมดกดำ นุ่มสลวย ขจัดรังแค เป็นต้น ตัวอย่างแชมพูมีรายละเอียดดังนี้

แชมพูมะกรูด (แบบไม่ใช่หัวแชมพูหรือผงฟอง)

ส่วนผสม

มะกรูด 1 กิโลกรัม

น้ำสะอาด 1 ลิตร

วิธีการทำ

1. นำผลมะกรูดมาล้างน้ำให้สะอาด แล้วผ่าซีก เอาเมล็ดออก หั่นทิ้งเปลือกให้เป็นชิ้น
2. นำไปต้มกับน้ำในหม้อ ปิดฝา ต้มไปนาน 15 นาที
3. ทิ้งไว้ให้เย็น แล้วนำทั้งน้ำและเนื้อมะกรูดไปปั่นในเครื่องปั่นจนละเอียด
4. นำมากรองด้วยผ้าขาวบาง จะได้น้ำมะกรูดที่ข้นเหนียวเป็นครีม
5. นำน้ำมะกรูดที่ได้ไปนึ่ง หรือ ต้มไฟอ่อน พอเดือดปุดๆ ยกลงทิ้งไว้ให้เย็น นำไปบรรจุขวดที่มีฝาปิด เก็บได้นาน 3-6 เดือน

วิธีใช้ ใช้สระผมแทนแชมพูทั่วไป เวลาสระผมจะไม่มีฟอง แต่จะทำให้ผมสะอาดนุ่มสลวย ผมคืนหวังาย ผมจะดกดำ เงางาม

แชมพูสด สูตรน้ำชาข้าว

ส่วนผสม

น้ำชาข้าว 1 หม้อ

ใบหมี 5-6 ใบ

มะกรูด 2 ลูก

ฝักส้มป่อย 2-3 ฝัก

ประคำดีควาย 3-4 ลูก

ดอกอัญชัน 1 กำมือ

วิธีการทำ นำมะกรูดและฝักส้มป่อยไปเผาไฟให้มีกลิ่นหอม แล้วขยี้ใบหมีในน้ำชาข้าวให้เกิดยางเหนียวๆ แล้วนำมะกรูดและฝักส้มป่อยที่ย่างไฟแล้วรวมทั้งลูกประคำดีควายที่ทุบ

พอแตกดอกอัญชัน มาต้มรวมกับน้ำข้าวข้าวต้มให้เดือด แล้วปล่อยให้ไวให้เย็น จากนั้นกรองเอาน้ำไปใช้สระผม

2.1.2.3 การผลิตน้ำมันไพลและน้ำมันเหลือง น้ำมันทั้ง 2 ชนิด มีสรรพคุณ ลดอาการปวดเมื่อย เคล็ด ขัดยอก วิงเวียนศีรษะ โดยมีวิธีการผลิต ดังนี้

น้ำมันไพล มีส่วนผสม

น้ำมันงา	1	ลิตร
ไพล	1	กิโลกรัม
พิมเสน/การบูร/เมนทอล	อัตราส่วน 1 : 1 : 1	
ยูคาลิปตัสหรือน้ำมันระกำ	1	ซีซี
ดอกกานพลู (ใช้แต่งกลิ่น)		

วิธีทำ

1. หั่นไพลเป็นชิ้น นำไปทอดในน้ำมันงา ทอดไฟอ่อนๆ สัก 3-4 ชั่วโมง จนไพลกรอบ
2. ก่อนจะยกลงจากเตา ใส่ดอกกานพลูลงไปทิ้งไว้สักครู่
3. นำน้ำมันไพลกรองด้วยผ้าขาวบาง จะได้น้ำมันสีเหลือง
4. ระหว่างที่ทอดไพลอยู่นั้น ก็ให้เตรียมส่วนผสมแต่งกลิ่น คือ พิมเสน การบูร เมนทอล ผสมกัน ส่วนผสมทั้งหมดผสมกันจะละลายทันที
5. นำไปเทใส่น้ำมันไพล และเติมยูคาลิปตัส
6. บรรจุใส่ขวดเก็บไว้ใช้

หมายเหตุ

น้ำมันงา มีสรรพคุณในการรักษากระดูกมีสรรพคุณในการพาน้ำมันซึมลงสู่ผิวหนังได้ดีเป็น Carrier Oil

น้ำมันมะพร้าว มีสรรพคุณในการรักษากล้ามเนื้อเส้นเอ็น (ใช้แทนน้ำมันงาได้)

พิมเสน การบูร เมนทอล ช่วยให้อุ่นและดับกลิ่นหืน จะทำให้น้ำมันไม่เสียไว

ยูคาลิปตัส หรือน้ำมันระกำ มีสรรพคุณในการทำให้อุ่น

ดอกกานพลู (ใช้แต่งกลิ่น) มีสรรพคุณในการเป็นยาปฏิชีวนะ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการฆ่าเชื้อ

น้ำมันเหลือง มีส่วนผสม

ไพลสด	2	กิโลกรัม	เถาวัลย์เปรียง	500	กรัม
เถาเอ็นอ่อน	500	กรัม	ขมิ้นสด	250	กรัม
น้ำมันงา	1	กิโลกรัม	น้ำมันระกำ	250	กรัม
พิมเสน	150	กรัม	การบูร	150	กรัม
เมนทอล	250	กรัม			

วิธีทำ

1. นำสมุนไพรมาล้างน้ำให้สะอาดแล้วหั่นเป็นแว่นบางๆ
2. นำสมุนไพรที่หั่นแล้วเทใส่ซามสแตนเลส
3. เทน้ำมันงาลงไปพอท่วมสมุนไพร
4. เปิดไฟอ่อนๆ เคี่ยวนาน 3 ชม.หรือจนสมุนไพรแห้งกรอบ
5. กรองสมุนไพรด้วยผ้าขาวบาง
6. นำน้ำมันสมุนไพรที่กรองแล้ว 500 กรัม ใส่ น้ำมันระกำ 250 กรัม พิมเสน 150 กรัม การบูร 150 กรัม เมนทอล 250 กรัม ลงในน้ำมันแล้วคนให้เข้ากันจนละลาย
7. เทใส่ขวดแก้วที่มีฝาปิดเก็บไว้ใช้

2.1.2.4 การผลิตยาหม่องสมุนไพร มีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ สารที่ช่วยให้ยาหม่องแข็งตัว สารที่ช่วยเพิ่มการดูดซึมผิว สารที่ทำให้ร้อน หรือใช้ทาถูวนวดให้ร้อนแดง และสารแต่งกลิ่นในยาหม่อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) สารที่ช่วยให้ยาหม่องแข็งตัว ได้แก่ วาสลีน (White soft paraffin) พาราฟินแข็ง (Hard paraffin) จะใส่ในอัตราส่วนเท่า ๆ กัน ส่วนที่ทำให้ยาหม่องแข็ง จะมีปริมาณร้อยละ 30 ของตำรับ

2) สารที่ช่วยเพิ่มการดูดซึมผิว ได้แก่ ลาโนลิน (Lanolin) พวกนี้จะใช้ในตำรับประมาณ 5% w/w ของตำรับ สารพวกนี้ทำให้ยาหม่องถูกดูดซึมเข้าสู่ผิวได้เร็ว เมื่อทาจะรู้สึกร้อนเร็ว

3) สารที่ทำให้ร้อน หรือใช้ทาถูวนวดให้ร้อนแดง ได้แก่ น้ำมันระกำ เมนทอล การบูร พวกนี้จะใช้รวมกันถึง 70% w/w ของตำรับ

4) สารแต่งกลิ่นในยาหม่อง จะใช้สารที่ช่วยแต่งกลิ่นที่มีกลิ่นคล้ายเมนทอล ได้แก่ น้ำมันสะระแหน่ เป็นต้น

5) **ตัวยาคำคัญ** คือ ไพล ใช้ทาถูขนาด ถ้าต้องการสมุนไพรชนิดอื่น ก็อาจใช้สมุนไพรเหล่านั้น แชนในแอลกอฮอล์ 95% แล้วระเหยให้แห้ง

ยาหม่องไพล มีสรรพคุณ ลดอาการปวดเมื่อย เคล็ด ขัดขอก วิงเวียนศีรษะ มีส่วนผสมและวิธีทำ ดังนี้ (คมสันต์ หุตะแพทย์. 2555)

ส่วนผสม

พาราฟิน 15 กรัม	ขี้ผึ้ง 30 กรัม
น้ำมันเหลือง 105 กรัม	การบูร 1 ช้อนโต๊ะ
พิมเสน 1 ช้อนโต๊ะ	เมนทอลเกล็ด 1 ช้อนโต๊ะ

วิธีทำ

1. นำน้ำมันไพลใส่ลงในหม้อต้ม 2 ชั้น นำขึ้นตั้งไฟ
 2. ใส่ขี้ผึ้งและพาราฟินลงไป ในหม้อต้ม คนจนขี้ผึ้งและพาราฟินละลาย คนผสมให้เข้ากับน้ำมัน
 3. ผสมการบูร พิมเสน เมนทอล ลงในชามแก้ว คนผสมให้เข้ากันจนละลายเป็นน้ำ
 4. เทส่วนผสมลงไป ในหม้อต้ม แล้วคนให้เข้ากัน
 5. ส่วนผสมเข้ากันดีแล้วยกออกจากเตา
 6. เทส่วนผสมลงในคิลป์หรือขวดแก้วในขณะที่ยังร้อนอยู่ ตั้งทิ้งไว้ให้เย็น
- ส่วนผสมจะจับตัวแข็งเป็นยาหม่อง ปิดฝาเก็บไว้ให้นาน

2.1.2.5 การผลิตยาสเปรย์ไล่ยุง (Anti-mosquito Spray)

ส่วนผสม

น้ำมันตะไคร้หอม 3 ซีซี (ประมาณ 60 หยด)
น้ำมันตะไคร้บ้าน 1 ซีซี (ประมาณ 20 หยด)
น้ำมันลาเวนเดอร์ 1 ซีซี (ประมาณ 20 หยด)
แอลกอฮอล์ 50 ซีซี

น้ำสะอาด 250 ซีซี (หรือ 1 ถ้วยตวง)

วิธีการ

1. ผสมน้ำมันตะไคร้หอม น้ำมันตะไคร้บ้าน น้ำมันลาเวนเดอร์ ในชามแก้ว คนให้เข้ากัน หรือจะผสมในขวดขนาด 5 ซีซี ที่มีฝาปิด แล้วเขย่าให้เข้ากันก็ได้ (ถ้าใช้น้ำมันตะไคร้หอม เพียงอย่างเดียว ก็ให้ใช้น้ำมันตะไคร้หอมปริมาณ 5 ซีซี)

2. ใส่แอลกอฮอล์ 50 ซีซี ลงในขวดขนาด 300 ซีซี จากนั้นเติมน้ำมันหอมระเหยที่ผสมกันดีแล้วลงไป ในแอลกอฮอล์ ปิดฝาเขย่าให้เข้ากัน ตั้งทิ้งไว้สักครู่

3. จากนั้นเติมน้ำสะอาดลงไป 250 ซีซี ปิดฝาเขย่าให้เข้ากัน ก็จะได้น้ำมันไต้ยุง ใส่หัวฉีดแบบสเปรย์ใช้ฉีดไล่ยุง

2.1.2.6 ลูกประคบสมุนไพร เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำสมุนไพรหลายชนิด มาผ่านกระบวนการทำความสะอาดแล้วนำมาหั่นหรือสับให้เป็นชิ้นตามขนาดที่ต้องการ ทำให้แห้ง นำมาห่อหรือบรรจุรวมกันในผ้าให้ได้รูปทรงต่างๆ เช่น ทรงกลม หมอน สำหรับใช้นาบหรือกด ประคบตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย ประโยชน์ของการประคบสมุนไพรได้แก่ ช่วยบรรเทาอาการปวดเมื่อย ช่วยลดอาการปวด บวม ของกล้ามเนื้อ และข้อ ช่วยคลายการเกร็งของกล้ามเนื้อ ฟังฝึก กระตุ้นการไหลเวียนของเลือดมาเลี้ยงบริเวณที่ประคบ ทำให้การไหลเวียนของสารน้ำในข้อหรือ ส่วนที่ประคบเป็นปกติดีขึ้น

และลดอาการติดขัดของข้อต่อต่างๆ วิธีการทำลูกประคบสมุนไพรมีดังนี้

ตัวยาที่นิยมใช้ทำลูกประคบ (ตัวยาที่นิยมโดยทั่วไป)

1. ไพล แก้ปวดเมื่อยลดอาการอักเสบ
2. ผิวมะกรูด ถ้าไม่มีให้ใช้ใบแทนได้ มีน้ำมันหอมระเหย แก้ลมวิงเวียน
3. ตะไคร้บ้าน แต่งกลิ่น
4. ใบมะขาม แก้อาการคันตามร่างกาย ช่วยบำรุงผิว
5. ใบส้มป่อย ช่วยบำรุงผิว แก้โรคผิวหนัง
6. ขมิ้นชัน ช่วยลดอาการอักเสบ แก้โรคผิวหนัง
7. ขมิ้นอ้อย ช่วยลดอาการอักเสบ แก้โรคผิวหนัง
8. เกลือ ช่วยดูแลสุขภาพร้อนและช่วยพาด้วยเข็มผ่านผิวหนังได้สะดวกขึ้น
9. การบูร แต่งกลิ่น บำรุงหัวใจ

10. พิมเสน แต่งรส แก้วพอง แก้วหัด

วิธีทำลูกประคบ หั่นหัวไพล ขมิ้นชัน ขมิ้นอ้อย ต้นตะไคร้ ผิวมะกรูด ตำพอหยาบ ๆ

นำ มาผสมกับใบมะขาม ใบส้มป่อย เสร็จแล้วใส่เกลือ การบูร พิมเสน คลุกเคล้าให้เข้าเป็นเนื้อเดียวกัน แต่อย่าให้และเป็นน้ำ แบ่งตัวยาที่ทำเรียบร้อยแล้วเป็น 2 ส่วนเท่า ๆ กัน โดยใช้ผ้าขาวห่อเป็นลูกประคบรัดด้วยเชือกให้แน่น นำลูกประคบที่ได้ไปนึ่งในหม้อนึ่ง ใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที นำลูกประคบที่ร้อนได้ที่แล้วมาประคบผู้ป่วยที่มีอาการต่าง ๆ โดยสับเปลี่ยนลูกประคบ

2.2 บ้านนางั่วเหนือ

บ้านนางั่วเหนือ เป็นหมู่บ้านที่ได้รับการยกฐานะให้เป็นหมู่บ้านขึ้นใหม่แยกมาจากหมู่ที่ 4 บ้านนางั่ว ตำบลนางั่ว เมื่อปี พ.ศ. 2525 โดยมีนายเทียม เพิ่มพูน เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก ประวัติของหมู่บ้านที่มีบอกเล่าสืบต่อกันมาว่า เมื่อ 300 ปีก่อน บ้านนางั่วเหนือเป็นหมู่บ้านที่กันดาล ไม่มีน้ำประปา ไม่มีไฟฟ้า มีเพียงน้ำจากภูเขาจะไหลลงลำคลองที่ระบายน้ำลงสู่แม่น้ำป่าสักซึ่งเป็นลำคลองขนาดเล็กและตื้นเขินทำให้น้ำท่วมขังระยะหนึ่ง แต่พอถึงฤดูแล้งหมู่บ้านนางั่วเหนือก็จะประสบปัญหาขาดแคลนน้ำดื่มน้ำใช้ เพราะไม่มีแหล่งน้ำใต้ดิน ทำให้ไม่มีน้ำ ประชาชนในพื้นที่ต้องหาน้ำดื่มน้ำใช้จากหมู่บ้านใกล้เคียง ต่อมาก็ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ที่มาของชื่อหมู่บ้านมาจากที่ตั้งซึ่งในอดีตบ้านนางั่วเหนือตั้งอยู่เหนือสุดของหมู่บ้าน จึงเรียกว่า บ้านนางั่วเหนือ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

บ้านนางั่วเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีเนื้อที่ 2,280 ไร่หรือ 1,925 ตารางกิโลเมตร มีลักษณะสภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มและที่ราบเขาสูงเชิงเขา ฟลูส่นจะมีน้ำท่วมขังพื้นที่การเกษตร ส่วนใหญ่จะปลูกข้าว หอม กระเทียม ข้าวโพด ผักและยาสูบ มีคลองจากภูเขาไหลผ่านหมู่บ้าน คือ คลองห้วยทราย มีอาณาเขตติดต่อ ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลท่าพล ทิศใต้ ติดต่อกับ หมู่ที่ 4 ตำบลนางั่ว ทิศตะวันออก ติดต่อกับ หมู่ที่ 3 ตำบลนางั่ว และทิศตะวันตก ติดต่อกับ หมู่ที่ 1 ตำบลริมสีมวง อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประชากร มีจำนวน 520 คน แบ่งเป็นชาย 264 คน หญิง 256 คน และมีครัวเรือน 145 ครัวเรือนประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร เช่น การทำนา ทำไร่ ทำสวน เป็นต้น รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แดนชัย สายรักษา (2556) ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรกำลังเสือโคร่ง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน หมู่ที่ 7 บ้านหนองผือ ตำบลโคกคอน อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดหนองคาย พบว่า ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการและการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้รูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรกำลังเสือโคร่ง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนหมู่ที่ 7 บ้านหนองผือ ตำบลโคกคอน อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดหนองคาย ซึ่งมีกิจกรรมทั้งหมดจำนวน 11 กิจกรรม จากนั้นผู้วิจัยได้นำรูปแบบมาใช้กับกลุ่มเป้าหมาย คือกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพรกำลังเสือโคร่ง ชุมชนบ้านหนองผือ จำนวน 4 กลุ่ม ไปทดลองในการดำเนินงานตามรูปแบบที่ได้ และกำหนดให้มีการวัดผลก่อนและหลังการดำเนินงาน พบว่า หลังการทดลองมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรกำลังเสือโคร่ง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนหมู่ที่ 7 ดีขึ้นกว่าการทดลอง อันนำมาซึ่งผลการวิจัยระยะที่ 3 จากการเปรียบเทียบความแตกต่างที่ละตัวแปร พบว่า ความรู้ รายได้ การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างก่อนและหลังทดลอง ซึ่งแสดงว่าหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทำให้ ความรู้ รายได้ การมีส่วนร่วม และความพึงพอใจของกลุ่มทดลองมากกว่าก่อนการใช้รูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรกำลังเสือโคร่ง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนหมู่ที่ 7 บ้านหนองผือ ตำบลโคกคอน อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดหนองคาย ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ธนสร จำปาถิน, สมศักดิ์ คุหาสวรรค์เวช และปัญญา หมั่นเก็บ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์สมุนไพรเด่นของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงสวนศรียา ตำบลหินตั้ง อำเภอมะนัง จังหวัดนครนายก การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเด่น โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) และเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์สมุนไพรเด่น ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง สวนศรียา ตำบลหินตั้ง อำเภอมะนัง จังหวัดนครนายก ผลการศึกษาคุณภาพบรรจุภัณฑ์ที่ผู้วิจัยพัฒนา พบว่าคุณภาพด้านเนื้อหาเหมาะสม (IOC = 0.95) ด้านการออกแบบ มีความเหมาะสม (IOC = 0.82) ข้อมูลทั่วไปผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง สวนศรียา พบว่าเป็นเพศหญิงร้อยละ 60 มีอายุระหว่าง 36-45 ปี ร้อยละ 40 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

ร้อยละ 29.3 อาชีพรับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 32.7 มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 25,000 บาท ร้อยละ 26 ไม่ทราบหรือรู้จักผลิตภัณฑ์มาก่อนร้อยละ 77.3 และไม่เคยซื้อผลิตภัณฑ์มาก่อน ร้อยละ 87.3 ผู้บริโภค มีความพึงพอใจโดยรวมต่อบรรจุภัณฑ์อยู่ในระดับมาก (= 3.99) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณภาพบรรจุภัณฑ์ อยู่ในระดับมาก (= 4.01) ด้านประสิทธิภาพของบรรจุภัณฑ์อยู่ในระดับมาก (= 3.98) ซึ่งมีคุณภาพตามเกณฑ์ ที่กำหนด คือ มีค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป

อมรรัตน์ อนันต์วรพงษ์ (2557) รูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนบางหัวเสือ จังหวัดสมุทรปราการ ตามแนวคิดพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียง และการสร้างขีดความสามารถด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่ชุมชน เพื่อเพิ่มความหลากหลายและสร้างผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงและใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่น เครื่องมือวิจัย ได้แก่ เอกสาร แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต แบบประเมินความพึงพอใจ การสนทนากลุ่มย่อย การจัดเวทีประชาคม และการถ่ายทอดเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชนบางหัวเสือ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบรรจุภัณฑ์ กลุ่มผลิตภัณฑ์ และกลุ่มผลิตภัณฑ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทั้ง 6 อย่าง พบว่า ถูกประคบสมุนไพร สุนัขเหียง น้ำมันหม่องนวดสมุนไพร และแบบสัญลักษณ์อยู่ในระดับมาก ส่วน ซาไบขลุ่ยและน้ำอัญชันพร้อมดื่ม อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประชุมวิพากษ์แนวทางการพัฒนาชุมชนบางหัวเสือ พบว่า ผู้เข้าร่วมการประชุมลงมติถึงความเป็นไปได้ในการนำไปผลิตต่อยอดพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ได้แก่ บรรจุภัณฑ์ซาไบขลุ่ย บรรจุภัณฑ์น้ำอัญชันพร้อมดื่ม และบรรจุภัณฑ์ถูกประคบสมุนไพร สมาชิกมีความต้องการฝึกอบรมผลิตภัณฑ์หม่องนวดสมุนไพร เพื่อนำไปใช้ในกลุ่มวิสาหกิจนวดสุขภาพบางหัวเสือ เป็นการลดค่าใช้จ่ายในการซื้อขายหม่องนวด โดยใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น และสามารถนำไปจำหน่ายให้กับลูกค้าที่มาใช้บริการ อีกทั้งยังสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปเป็นวิทยากร การศึกษานอกระบบ ถ่ายทอดให้กับชุมชนอื่นที่สนใจ เป็นการแบ่งปันระหว่างชุมชนและสร้างเครือข่ายเพื่อการความยั่งยืนต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านนาจั่วเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนาจั่ว อำเภอเมือง จังหวัด มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ (Quantitative and Qualitative Research) การวิจัยเชิงทดลอง รวมทั้งระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ของชุมชน

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบ่งตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของแบบสำรวจความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ มีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากร คือ ประชาชนบ้านนาจั่วเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนาจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนบ้านนาจั่วเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนาจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 227 คน โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane, อ้างใน สุทธนู ศรีไสย์, 2551) กำหนดความคลาดเคลื่อน 0.05

สูตรการคำนวณหากลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 N คือ จำนวนประชากรทั้งหมด
 e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ยอมรับให้มีได้

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{520}{1 + 520(0.05)^2} \\ &= 226.08 \end{aligned}$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 227 คน สุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2544 : 186)

3.2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของแบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ มีดังนี้

ประชากร คือ ประชาชนบ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มแม่บ้านบ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน

3.2.3. การสนทนากลุ่มย่อยความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

ประชากร คือ ประชาชนบ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการหมู่บ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 15 คน

3.2.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการถ่ายทอดเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ และการจัดเวทีประชาคมคัดเลือกผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ต้องการพัฒนา

ประชากร คือ ประชาชนบ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มแม่บ้านบ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน

3.2.5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนำผลิตภัณฑ์สมุนไพรไปทดลอง

3.2.5.1 การทดลองผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 1 และ 2

ประชากร คือ ประชาชนบ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มแม่บ้านบ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงผู้ที่ใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่พัฒนาขึ้น

3.2.5.2 การทดลองผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 3 และ 4

ประชากร คือ ประชาชนบ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนบ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 227 คน

3.2.6 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ มีดังนี้

ประชากร คือ ประชาชนบ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนบ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 227 คน กำหนดความคลาดเคลื่อน 0.05 สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงที่ใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่พัฒนาขึ้น

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการจัดสนทนา กลุ่มย่อย การจัดเวทีประชาคม เครื่องมือที่ใช้มีดังนี้

3.3.1 แบบสอบถามสำรวจความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ มีจำนวน 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และตอนที่ 2 ความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

3.3.2 แบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 การผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ และตอนที่ 3 การวิเคราะห์การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

3.3.3 แบบสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยมีเกณฑ์กำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Linkert Scale) (Likert, Rensis, 1961) ดังนี้

ระดับมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5 คะแนน
ระดับมาก	มีค่าเท่ากับ	4 คะแนน
ระดับปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3 คะแนน
ระดับน้อย	มีค่าเท่ากับ	2 คะแนน
ระดับน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1 คะแนน

ความกว้างของอันตรภาคชั้นของค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 0.8 ซึ่งได้ค่ามาจากการคำนวณโดยใช้สมการทางคณิตศาสตร์ดังนี้ (Fisher อ้างถึงในชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์, 2539 : 15)

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

โดยนำความกว้างของอันตรภาคชั้นของค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 0.8 มากำหนดเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย โดยกำหนดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3.4 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.4.1 ทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากนั้นสร้างเครื่องมือตามวัตถุประสงค์

3.4.2 หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ตรวจสอบเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถามสำรวจความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ แบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ จำนวน 3 ท่าน และแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ จำนวน 3 ท่าน โดยผู้เชี่ยวชาญไม่ซ้ำกัน โดยประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดมุ่งหมาย หรือ IOC (Item Objective Congruence) โดยกำหนด

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

การคำนวณค่า IOC ใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแบบสอบถาม โดยค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามอยู่ในระดับ 0.60-1.00

3.4.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.4.4 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามของความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ มีค่าเท่ากับ 0.88

3.4.5 นำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 ประสานงานกับกลุ่มตัวอย่างและนำแบบสอบถามสำรวจความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ และแบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ และการสนทนากลุ่มย่อย

3.5.2 จัดโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ ให้กับกลุ่มแม่บ้านบ้านนางิ้วเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางิ้ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน และจัดประชาคมคัดเลือกผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

3.5.3 พัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรร่วมกับกลุ่มแม่บ้านบ้านนางิ้วเหนือและนำไปทดลองใช้กับประชาชนบ้านนางิ้วเหนือ ต.นางิ้ว อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 227 คน

3.5.4 สำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

3.5.5 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติและเขียนรายงานวิจัยและจัดพิมพ์รูปเล่ม

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของการบรรยายลักษณะข้อมูลที่เก็บรวบรวม โดยจะใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation SD) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548 :48)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัด มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1 การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้การวิจัยโดยใช้แบบสำรวจแบบสัมภาษณ์ สันทนาการกลุ่มย่อย จัดโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ ให้กับกลุ่มแม่บ้านบ้านนางัวเหนือ จัดเวทีประชาคมคัดเลือกผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ต้องการพัฒนา การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

4.1.1 ผลการสำรวจความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

4.1.1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพอาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ เคยใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร ผลมีดังนี้

1) เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 212 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 68.40 และเป็นเพศชาย จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 31.60

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามเพศ

เพศ	จำนวน (N=212)	ร้อยละ
ชาย	67	31.60
หญิง	145	68.40

2) อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 212 คน มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 31.60 อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80 อายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 14.20 อายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 14.60 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 11.80 อายุ 61 ปีขึ้นไปจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 11.80 และอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 9.40

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามอายุ

อายุ	จำนวน (N=212)	ร้อยละ
อายุต่ำกว่า 20 ปี	20	9.40
21 - 30 ปี	31	14.60
31 – 40 ปี	25	11.80
41 - 50 ปี	67	31.60
51 – 60 ปี	44	20.80
61 ปีขึ้นไป	25	11.80

3) สถานภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 212 คน มีสถานภาพสมรส จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 79.20 โสด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 19.30 และหม้าย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 และหย่าร้าง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.90

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามสถานภาพ

อายุ	จำนวน (N=212)	ร้อยละ
โสด	41	19.30
สมรส	168	79.20
หม้าย	1	0.50
หย่าร้าง	2	0.90

4) อาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 212 คน มีอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 72.20 นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 12.30 รับจ้างทั่วไป จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10 และธุรกิจส่วนตัว จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.20 ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.80 พ่อบ้าน/แม่บ้าน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.90 และรับราชการ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (N=212)	ร้อยละ
รับราชการ	1	0.50
เกษตรกรรม	153	72.20
ธุรกิจส่วนตัว	9	4.20
รับจ้างทั่วไป	15	7.10
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	2	0.90
นักเรียน/นักศึกษา	26	12.30
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	6	2.80

5) ระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 212 คน มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 62.30 ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 ไม่ได้เรียนหนังสือ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.80 ปวช. จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.30

ปวส./อนุปริญญา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.30 และปริญญาตรี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.80

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (N=212)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	132	62.30
มัธยมศึกษา	52	24.50
ปวช.	7	3.30
ปวส./อนุปริญญา	7	3.30
ปริญญาตรี	6	2.80
ไม่ได้เรียนหนังสือ	8	3.80

6) รายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 212 คน มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท/เดือน จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 35.4 อยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท/เดือน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 13.20 อยู่ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท/เดือน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10 และมากกว่า 30,001 บาท/เดือน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.90

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามรายได้

รายได้	จำนวน (N=212)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน	75	35.40
5,001 – 10,000 บาท/เดือน	90	42.50
10,001 – 20,000 บาท/เดือน	28	13.20
20,001 – 30,000 บาท/เดือน	15	7.10
มากกว่า 30,001 บาท/เดือน	4	1.90

7) การใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 212 คน ไม่เคยใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 21.70 และเคยใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 78.30 ผลิตภัณฑ์ที่เคยใช้ได้แก่ สมุนไพร ได้แก่ สมุนไพรขมิ้นชัน สมุนไพรมะขาม สมุนไพรน้ำนมข้าว สมุนไพรขมิ้นชัน แชมพูสมุนไพร ครีมหมักผสมสมุนไพร ยาหม่อง น้ำยาล้างจาน ยา ต้มสมุนไพรอบตัว ครีมขัดหน้า เกลือสปลา

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างการเคยใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร

การใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร	จำนวน (N=212)	ร้อยละ
ไม่เคย	46	21.70
เคย	166	78.30

4.1.1.2 ตอนที่ 2 ความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

ประกอบด้วยข้อคำถาม ความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ รูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพที่ต้องการพัฒนา สมุนไพรที่ต้องการพัฒนา ผลการวิจัยมีดังนี้

1) ความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 212 คน มีความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ คิดเป็นร้อยละ 96.70

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร

ความต้องการผลิตภัณฑ์สมุนไพร	จำนวน (N=212)	ร้อยละ
ไม่ต้องการ	20	9.40
ต้องการ	192	100

2) รูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพที่ต้องการพัฒนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 212 คน ต้องการพัฒนาสมุนไพร คิดเป็นร้อยละ 79.20 แชมพูสระผม/ครีมนวดผสมสมุนไพร คิดเป็นร้อยละ 52.40 ยาหม่องสมุนไพร คิดเป็นร้อยละ 43.

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละรูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพที่ต้องการพัฒนา

รูปแบบ	จำนวน (N=212)	ร้อยละ
สมุนไพร	168	79.20
แชมพูสระผม/ครีมนวดผมสมุนไพร	111	52.40
ยาหม่องสมุนไพร	93	43.90
ยาคุมสมุนไพร	71	33.50
โลชั่นสมุนไพร	69	32.50
ชาสมุนไพร	20	9.40
น้ำมันทา/ถูนวด	74	34.90
เทียนสมุนไพร	41	19.30
เครื่องสำอาง/น้ำดื่มสมุนไพร	43	20.30
ยาสีฟันสมุนไพร	12	5.70
ยาอบสมุนไพร	38	17.90
รูปสมุนไพร	2	0.90
ลูกประคบสมุนไพร	70	33.00
ครีมนวดตัวสมุนไพร	28	13.20
ขอมสมุนไพร	33	15.60
ยากันยุงสมุนไพร	6	2.80
อาหารสมุนไพร	10	4.70
น้ำมันหอมระเหย	34	16.00
ครีมขัด/พอกผิว	29	13.70
เกลือสปา	33	15.60

3) สมุนไพรที่ต้องการพัฒนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 212 คน ต้องการพัฒนาสมุนไพร ได้แก่ พักข้าว คิดเป็นร้อยละ 74.10 ขมิ้นชัน คิดเป็นร้อยละ 46.70 มะขาม คิดเป็นร้อยละ 41.00

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของสมุนไพรที่ต้องการพัฒนา

สมุนไพร	จำนวน (N=30)	ร้อยละ
ฟ้าทะลายโจร	157	74.10
ขมิ้นชัน	99	46.70
ไพล	60	28.30
มะกรูด	20	9.40
ดอกอัญชัน	67	31.60
มะขาม	87	41.00
ตะไคร้	51	24.10

4.1.1.2 ผลการสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป การผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ การวิเคราะห์การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพของชุมชน ผลการสัมภาษณ์มีดังนี้

1) ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ผู้ถูกสัมภาษณ์มีจำนวน 16 คน เป็นกลุ่มแม่บ้านบ้านนางิ้วเหนือ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร

2) ตอนที่ 2 การผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ ผลการวิจัยมีดังนี้

2.1) ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่เคยผลิตมา พบว่า กลุ่มแม่บ้านบ้านนางิ้วเหนือผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรหลายรูปแบบ ได้แก่ ยาหม่องสมุนไพร พิมเสนน้ำ สบู่ฟ้าทะลายโจร สบู่ฟ้าทะลายโจรโรสเบอรี่ น้ำสมุนไพรฟ้าทะลายโจร อัญชัน ครีมหมักผสมอัญชัน น้ำยาล้างจาน เกลือสพาน้ำมันเหลือง ยาสมุนไพร

2.2) ปัญหาของการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ คือ งบประมาณในการผลิต พบว่า ขาดงบประมาณสนับสนุนจึงทำให้บรรจุภัณฑ์ไม่มีความสวยงาม หากจะใช้บรรจุภัณฑ์ที่สวยงามก็จะทำให้ต้นทุนการผลิตแพงสูงขึ้น ประกอบกับปัญหาการตลาดที่ไม่มีผู้รับไปขาย จึงทำให้ในปัจจุบันการผลิตส่วนใหญ่ยังเป็นการผลิตเพื่อใช้

ในครัวเรือน มีจำหน่ายน้อย เนื่องจากผู้ผลิตมีงานประจำทำให้ไม่มีเวลารวมกลุ่มกันผลิต อีกทั้งวัตถุดิบที่ใช้ต้องรอตามฤดูกาล

รูปที่ 4.1 ผลิตภัณฑ์สบู่ฟักข้าวที่เคยผลิต

2.3) แหล่งของสมุนไพรและวัตถุดิบที่นำมาใช้ ส่วนใหญ่เป็นสมุนไพรที่อยู่รอบบ้านและจัดปลูกไว้ที่ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจแบบพอเพียงบ้านนาบัวเหนือ และซื้อเคมีภัณฑ์จากร้านจำหน่ายเคมีภัณฑ์ในตัวเมืองเพชรบูรณ์

2.4) เหตุผลที่ต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ ส่วนใหญ่เห็นว่าผลิตภัณฑ์ที่มาจากธรรมชาติ มีความปลอดภัย ใช้แล้วเห็นผล วัตถุดิบหาง่ายในชุมชน และสามารถนำมาเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้

2.5) รูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ต้องการพัฒนา ได้แก่ สบู่ฟักข้าว สบู่ขมิ้นชัน สบู่ข้าวไรท์เบอร์รี่ สบู่มะขาม แชมพูหมักผม ลูกประคบสมุนไพร และของชำร่วยที่มาจากสมุนไพร

3) ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ชุมชนต่อการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพร เพื่อสุขภาพ ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

3.1) จุดแข็งของชุมชนต่อการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ พบว่า ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็ง กลุ่มแม่บ้านให้ความร่วมมือ วัตถุประสงค์สมุนไพรมีในชุมชน และมีภาคีเครือข่ายที่ให้การสนับสนุน

3.2) จุดอ่อนของชุมชนต่อการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ พบว่า กลุ่มแม่บ้านส่วนใหญ่มีงานประจำ ทำให้การรวมตัวเพื่อผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรไม่ตรงกัน รวมกลุ่มได้จำนวนไม่มาก

3.3) โอกาสของของชุมชนต่อการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ พบว่า มีตลาดนัดอยู่ใกล้กับหมู่บ้าน และมีการสร้างแหล่งท่องเที่ยวของบ้านนาจั่ว จึงทำให้สามารถนำผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นมาไปวางจำหน่าย อีกทั้งยังทำให้ประชาชนมีรายได้เสริม

3.4) อุปสรรคของของชุมชนต่อการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ พบว่า งบประมาณในการลงทุนมีไม่เพียงพอ ไม่มีเวลาผลิตผลิตภัณฑ์ บรรจุกัญช์ไม่สวย ไม่มีเอกลักษณ์ และขาดผู้เชี่ยวชาญที่มาให้ความรู้และดูแลการผลิต

4.1.3 ผลการสนทนากลุ่มย่อย จำนวนผู้เข้าร่วมการสนทนามีจำนวน 6 คน พบว่า ผู้เข้าร่วมการสนทนามีความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เนื่องจาก เคยมีการผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น สบู่สมุนไพร จิงคอง เครื่องจักสาน กระเป๋า เป็นต้น แต่เป็นการผลิตเพื่อใช้ในครัวเรือน หรือผลิตเพื่อแสดงในงานต่างๆ การผลิตก็จะเปลี่ยนไปตามกระแสสังคม ทำให้ไม่มีผลิตภัณฑ์เด่นที่เป็นของชุมชน ประกอบกับรูปแบบและบรรจุกัญช์มีราคาสูง ทำให้การผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ ไม่มีจุดเด่น จึงมีความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์เด่นของชุมชน ด้วยวัตถุประสงค์ที่มีอยู่ในชุมชนและราคาบรรจุกัญช์ที่ไม่สูงมาก โดยเน้นนำสมุนไพรพื้นบ้านมาพัฒนาเพื่อช่วยส่งเสริมการใช้สมุนไพรและลดการใช้สารเคมี เพื่อความปลอดภัยของชุมชน

4.1.4 การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วยขั้นตอน การถ่ายโดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนา

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ ให้กับกลุ่มแม่บ้านบ้านนางั่วเหนือ การจัดเวทีประชาคมเพื่อสรุปผลิตภัณฑ์ที่ต้องการพัฒนา การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร ผลการวิจัยมีดังนี้

4.1.2.1 การถ่ายทอดเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ จัดขึ้นในวันที่ 11-12 มิถุนายน 2559 ณ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านนางั่วเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ และเพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 30 คน กิจกรรมประกอบด้วย การบรรยายและฝึกปฏิบัติเรื่อง การผลิตสมุนไพร การผลิตน้ำมันงา การผลิตลูกประคบสมุนไพรสดและแห้ง การผลิตยาคุมสมุนไพร การผลิตยาหม่องสมุนไพร และการบรรยายเรื่อง การออกแบบบรรจุภัณฑ์ โดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ

รูปที่ 4.2 ผู้เข้าร่วมการถ่ายทอดเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติการ

4.1.2.2 การจัดเวทีประชาคม หลังจากที่มีการอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติแล้ว ได้ประชาคมกับชุมชน พร้อมรายงานข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ เพื่อคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนต้องการพัฒนา ผลการประชาคมแบ่งหัวข้อตามนี้

1) รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ต้องการพัฒนา คือ สบู่สมุนไพร โดยใช้วิธีการทำด้วยกลีเซอรินแบบใส

2) สมุนไพรที่ต้องการพัฒนาคือ พักข้าว

3. บรรจุภัณฑ์ ให้ใช้โลโก้หน้าวัวทองคำ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของตำบลนางั่ว

4) ชื่อกลุ่มที่ผลิตผลิตภัณฑ์ ให้เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านนางั่วเหนือ

(Nagnua Nature Soap)

4.1.2.3 การพัฒนาสบู่พักข้าว แบ่งการพัฒนาออกเป็น 4 ครั้ง โดยการพัฒนาแต่ละครั้งจะทดลองใช้กับกลุ่มแม่บ้านบ้านนางั่วเหนือ ประเมินจากการสนทนากลุ่มย่อยในแต่ละครั้ง สามารถสรุปผลการสนทนาได้ดังนี้

1) การพัฒนาครั้งที่ 1 มีส่วนผสม ได้แก่ กลีเซอรินแบบใส 1 กิโลกรัม น้ำพักข้าว 10 มิลลิลิตร ใช้พิมพ์รูปสี่เหลี่ยมขอบมน ผลการสนทนากลุ่มย่อย พบว่า สบู่พักข้าวที่ผลิตขึ้นมีสีส้ม ไม่มีกลิ่น ควรมีการเพิ่มกลิ่นของสมุนไพร โดยใช้กลิ่นของพักข้าว

2) การพัฒนาครั้งที่ 2 ส่วนผสม ได้แก่ กลีเซอรินแบบใส 1 กิโลกรัม น้ำพักข้าว 10 มิลลิลิตร กลิ่นพักข้าว 15 มิลลิลิตร ใช้พิมพ์รูปสี่เหลี่ยมขอบมน ผลการสนทนากลุ่มย่อย พบว่า สบู่พักข้าวที่ผลิตขึ้นมีสีส้ม มีกลิ่นฉุน ไม่น่าใช้ ควรเปลี่ยนกลิ่นของสบู่ไปใช้กลิ่นของน้ำหอม จึงจัดให้มีการสนทนากลุ่มย่อยอีกครั้งเพื่อคัดเลือกน้ำหอมจากกลิ่นต่างๆ จำนวน 48 กลิ่น คัดเลือกเหลือ 1 กลิ่นที่จะนำมาใช้ได้แก่ กลิ่นกล้วยไม้ (spa orchid) จึงพัฒนาอีกครั้ง

3) การพัฒนาครั้งที่ 3 ส่วนผสม ได้แก่ กลีเซอรินแบบใส 1 กิโลกรัม น้ำพักข้าว 10 มิลลิลิตร น้ำมันมะพร้าว จำนวน 10 มิลลิลิตร น้ำผึ้ง จำนวน 10 มิลลิลิตร กลิ่นกล้วยไม้ 10 มิลลิลิตร ใช้พิมพ์รูปสี่เหลี่ยมขอบมน และใช้โลโก้หน้าวัวทองคำ และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มแม่บ้านบ้านนางั่วเหนือ และศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรเพื่อสุขภาพของกลุ่มแม่บ้านบ้านนางั่วเหนือ ผลมีดังนี้

ตารางที่ 4.11 ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพของกลุ่ม
แม่บ้านบ้านนางัวเหนือ

รายการ	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD.)	ระดับความพึง พอใจ
1. บรรจุกัณฑ์	3.85	0.67	มาก
2. ขนาดตัวอักษรบนฉลาก	3.74	0.68	มาก
3. ภาพประกอบบนฉลาก	3.76	0.69	มาก
4. ชื่อของผลิตภัณฑ์บนฉลาก	3.86	0.62	มาก
5. รายละเอียดบนฉลากครบถ้วน	3.85	0.77	มาก
6. สีของฉลาก	3.78	0.68	มาก
7. ขนาดของสมุนไพร	3.35	0.91	ปานกลาง
8. ราคาเหมาะสม	3.47	0.93	มาก
9. สีของสมุนไพร	3.79	0.70	มาก
10. กลิ่นของสมุนไพร	3.72	0.98	มาก
11. ความแข็งของสมุนไพร	3.78	0.76	มาก
12. ปริมาณฟองของสมุนไพร	3.05	1.01	ปานกลาง
13. ล้างน้ำออกง่าย	3.62	0.65	มาก
14. ความชุ่มชื้น	3.71	0.69	มาก
15. ความสะอาด	3.85	0.71	มาก
ภาพรวม	3.67	0.76	มาก

ข้อเสนอแนะ พบว่า ปริมาณฟองน้อย ขนาดของสมุนไพรเล็ก และราคาแพง ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสมุนไพร(สมุนไพรฟ้าฉ่ำ) จากกลุ่มแม่บ้านบ้านนางัวเหนือ พบว่า ขนาดของสมุนไพรและปริมาณฟองมีระดับความพึงพอใจในระดับปานกลาง จึงได้จัดการสนทนากลุ่มย่อยเพื่อพัฒนาปรับปรุงสูตรตามข้อเสนอแนะ

4) การพัฒนาครั้งที่ 4 ได้แก่ กลีเซอรินแบบใส 1 กิโลกรัม น้ำผักข้าว 14 มิลลิลิตร น้ำผึ้ง จำนวน 10 มิลลิลิตร กลิ่นกล้วยไม้ 14 มิลลิลิตร ใช้พิมพ์รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มแม่บ้านบ้านนางัวเหนือ และศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพของกลุ่มแม่บ้านบ้านนางัวเหนือ ผลมีดังนี้

ตารางที่ 4.12 ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพของกลุ่มแม่บ้านบ้านนางัวเหนือ

รายการ	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD.)	ระดับความพึง พอใจ
1. บรรจุกัญท์	3.89	0.56	มาก
2. ขนาดตัวอักษรบนฉลาก	3.82	0.57	มาก
3. ภาพประกอบบนฉลาก	3.83	0.59	มาก
4. ชื่อของผลิตภัณฑ์บนฉลาก	4.21	0.74	มากที่สุด
5. รายละเอียดบนฉลากครบถ้วน	4.20	0.83	มาก
6. สีของฉลาก	4.16	0.80	มาก
7. ขนาดของสบู	3.65	0.79	มาก
8. ราคาเหมาะสม	3.94	1.05	มาก
9. สีของสบู	4.17	0.80	มาก
10. กลิ่นของสบู	4.12	1.00	มาก
11. ความแข็งของสบู	4.16	0.84	มาก
12. ปริมาณฟองของสบู	3.65	1.23	มาก
13. ล้างน้ำออกง่าย	3.73	0.57	มาก
14. ความชุ่มชื้น	4.11	0.82	มาก
15. ความสะอาด	4.20	0.79	มาก
ภาพรวม	3.98	0.79	มาก

ผลการสำรวจความพึงพอใจ พบว่า กลุ่มแม่บ้านบ้านนางัวเหนือมีความพึงพอใจต่อสบู่ฟักข้าวในภาพรวมอยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.98 จึงสรุปให้นำสูตรสบู่ฟักข้าวนี้ไปทดลองใช้กับประชาชนบ้านนางัวเหนือ

4.2 ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

การนำผลิตภัณฑ์สมุนไพรไปทดลองใช้กับประชาชนบ้านนางัวเหนือ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ(สบู่ฟักข้าว) ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ ผลการสำรวจมีดังนี้

2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ประวัติการแพ้สมุนไพร และประวัติการแพ้สารทำความสะอาด ผลมีดังนี้

2.1.1 เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 239 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 54.40 และเพศชาย จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 45.60

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามเพศ

เพศ	จำนวน (N=239)	ร้อยละ
ชาย	109	45.60
หญิง	130	54.40

2.1.2 อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 239 คน มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 19.70 อายุ 21 – 30 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20 อายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 อายุ 31-40 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 12.10 และต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 10.50

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามอายุ

อายุ	จำนวน (N=239)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	25	10.50
21 – 30 ปี	46	19.20
31 – 40 ปี	29	12.10
41 - 50 ปี	47	19.70
51 – 60 ปี	55	23.00
61 ปีขึ้นไป	37	15.50

2.1.3 สถานภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 239 คน มีสถานภาพสมรสจำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 69.90 โสด จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 24.70 และหม้าย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.80 และหย่า จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70

ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (N=239)	ร้อยละ
โสด	59	24.70
สมรส	167	69.90
หม้าย	9	3.80
หย่า	4	1.70

2.1.4) อาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 239 คน มีอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 66.10 นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 12.60 รับจ้างทั่วไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.70 ราชการ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.60 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10 พ่อบ้าน/แม่บ้าน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.30 และพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80 และไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80

ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (N=239)	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	30	12.60
รับราชการ	11	4.60
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	0.80
เกษตรกรกรรม	158	66.10
ธุรกิจส่วนตัว	5	2.10
รับจ้างทั่วไป	28	11.70
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	3	1.30
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	2	0.80

2.1.5) ระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 239 คน มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 52.30 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.80 ปวส./อนุปริญญา จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 8.40 ปริญญาตรี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50 และไม่ได้ศึกษา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20

ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (N=239)	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	3	1.20
ประถมศึกษา	125	52.30
มัธยมศึกษาตอนต้น	46	19.20
ไม่ได้ศึกษา	3	1.20
ประถมศึกษา	125	52.30
มัธยมศึกษาตอนต้น	46	19.20
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	21	8.80

ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามระดับการศึกษา(ต่อ)

ระดับการศึกษา	จำนวน (N=239)	ร้อยละ
ปวส./อนุปริญญา	20	8.40
ปริญญาตรี	18	7.50
สูงกว่าปริญญาตรี	6	2.50

2.1.6) รายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 239 คน มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท/เดือน จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 65.30 ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 31.80 อยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท/เดือน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70 อยู่ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท/เดือน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80 และมากกว่า 30,001 บาท/เดือน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.40

ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามรายได้

รายได้	จำนวน (N=239)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน	76	31.80
5,001 – 10,000 บาท/เดือน	156	65.30
10,001 – 20,000 บาท/เดือน	4	1.70
20,001 – 30,000 บาท/เดือน	2	0.80
มากกว่า 30,001 บาท/เดือน	1	0.40

2.2 ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อสบู่มักข้าว แบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ ผลการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในภาพระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.28$) มีความพึงพอใจกลิ่นสบู่มากที่สุด ($\bar{x} = 4.48$) รยละเอียดบนฉลากครบถ้วนมากที่สุด ($\bar{x} = 4.43$) และขนาดของสบู่มากที่สุด ($\bar{x} = 4.28$) ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.19 ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อสมุนไพรฟ้าทะลายโจร

รายการ	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD.)	ระดับความพึง พอใจ
1. บรรจุภัณฑ์	4.21	0.42	มากที่สุด
2. ขนาดตัวอักษรบนฉลาก	4.25	0.45	มากที่สุด
3. ภาพประกอบบนฉลาก	4.26	0.45	มากที่สุด
4. ชื่อของผลิตภัณฑ์บนฉลาก	4.25	0.45	มากที่สุด
5. รายละเอียดบนฉลากครบถ้วน	4.43	0.67	มากที่สุด
6. สีของฉลาก	4.27	0.46	มากที่สุด
7. ขนาดของสมุนไพร	4.28	0.47	มากที่สุด
8. ราคาเหมาะสม	4.16	0.51	มาก
9. สีของสมุนไพร	4.26	0.46	มากที่สุด
10. กลิ่นของสมุนไพร	4.48	0.49	มากที่สุด
11. ความแข็งของสมุนไพร	4.24	0.43	มากที่สุด
12. ปริมาณฟองของสมุนไพร	4.27	0.45	มากที่สุด
13. ลิ้นจี่ออกง่าย	4.28	0.45	มากที่สุด
14. ความชุ่มชื้น	4.27	0.45	มากที่สุด
15. ความสะอาด	4.27	0.44	มากที่สุด
รวม	4.28	0.46	มากที่สุด

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านนาจั่วเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนาจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถสรุป อภิปรายและมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 การพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ใช้การวิจัยโดยใช้แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ สันทนาการกลุ่มย่อย จัดโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติการ จัดเวทีประชาคมคัดเลือกผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร โดยมีผลการวิจัยดังนี้

5.1.1.1 ผลการสำรวจความต้องการพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 212 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 68.40 และเป็นเพศชาย จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 31.60 อายุ ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 31.60 สถานภาพส่วนใหญ่สมรส จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 79.20 ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 72.20 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 62.30 มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท/เดือน จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 เคยใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 78. มีความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ คิดเป็นร้อยละ 96.70 ต้องการพัฒนาสมุนไพร คิดเป็นร้อยละ 79.20 สมุนไพรที่ต้องการพัฒนา ได้แก่ พักข้าว คิดเป็นร้อยละ 74.10

5.1.1.2 ผลการสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ พบว่า ผู้ถูกสัมภาษณ์มีจำนวน 16 คน เป็นกลุ่มแม่บ้านบ้านนาจั่วเหนือ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่เคยผลิตมามีหลายรูปแบบ ได้แก่ ยาหม่องสมุนไพร พิมเสนน้ำ สมุนไพรพักข้าว สมุนไพรไรท์เบอร์รี่ น้ำสมุนไพรพักข้าว อัญชัน ครีมหมักผม อัญชัน น้ำยาล้างจาน เปลือกสไป น้ำมันเหลือง ยาต้มสมุนไพร ปัญหาของการผลิตผลิตภัณฑ์

สมุนไพรเพื่อสุขภาพ คือ งบประมาณในการผลิต พบว่า ขาดงบประมาณสนับสนุนจึงทำให้ บรรจุกัญท์ไม่มีความสวยงาม แหล่งของสมุนไพรและวัตถุดิบที่นำมาใช้ ส่วนใหญ่เป็น สมุนไพรที่อยู่รอบบ้านและจัดปลูกไว้ที่ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจแบบพอเพียงบ้านนางั่วเหนือ และ ชื่อเคมีภัณฑ์จากร้านจำหน่ายเคมีภัณฑ์ในตัวเมืองเพชรบูรณ์ เหตุผลที่ต้องการพัฒนารูปแบบ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ ส่วนใหญ่เห็นว่าผลิตภัณฑ์ที่มาจากธรรมชาติ มีความปลอดภัย ใช้แล้วเห็นผล วัตถุดิบหาง่ายในชุมชน และสามารถนำมาเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ รูปแบบ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ต้องการพัฒนา ได้แก่ สมุนไพรข้าว สมุนไพรมันชัน สมุนไพรไรท์เบอร์รี่ สมุนไพร มะขาม แชมพูหมักผสม ลูกประคบสมุนไพร และของชำร่วยที่มาจากสมุนไพร

3) ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ชุมชนต่อการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพร เพื่อสุขภาพ จุดแข็งของชุมชน คือ ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็ง กลุ่มแม่บ้านให้ความร่วมมือ วัตถุดิบสมุนไพรมีในชุมชน และมีภาคีเครือข่ายที่ให้การสนับสนุน จุดอ่อนของชุมชนต่อการ พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ พบว่า กลุ่มแม่บ้านส่วนใหญ่มีงานประจำ ทำให้ การรวมตัวเพื่อผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรไม่ตรงกัน รวมกลุ่มได้จำนวนไม่มาก โอกาสของของ ชุมชนต่อการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ พบว่า มีตลาดนัดอยู่ใกล้กับ หมู่บ้าน และมีการสร้างแหล่งท่องเที่ยวของบ้านนางั่วจึงทำให้สามารถนำผลิตภัณฑ์ที่ผลิต ขึ้นมาไปวางจำหน่าย อีกทั้งยังทำให้ประชาชนมีรายได้เสริม อุปสรรคของของชุมชนต่อการ พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ พบว่า งบประมาณในการลงทุนมีไม่เพียงพอ ไม่มีเวลาผลิตผลิตภัณฑ์ บรรจุกัญท์ไม่สวย ไม่มีเอกลักษณ์ และขาดผู้เชี่ยวชาญที่มาให้ความรู้ และดูแลการผลิต

4.1.3 ผลการสนทนากลุ่มย่อย จำนวนผู้เข้าร่วมการสนทนามีจำนวน 6 คน พบว่า ผู้เข้าร่วมการสนทนามีความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เนื่องจาก เคยมีการผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น สมุนไพร จิงคอง เครื่องจักสาน กระจ่าง เป็นต้น แต่เป็นการผลิตเพื่อใช้ในครัวเรือน หรือผลิตเพื่อแสดงในงานต่างๆ การผลิตก็จะเปลี่ยนไปตามกระแสสังคม ทำให้ไม่มีผลิตภัณฑ์ เด่นที่เป็นของชุมชน ประกอบกับรูปแบบและบรรจุกัญท์มีราคาสูง ทำให้การผลิตผลิตภัณฑ์ ต่างๆ ไม่มีจุดเด่น จึงมีความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์เด่นของชุมชน ด้วยวัตถุดิบที่มีอยู่ใน

ชุมชนและราคาบรรจุกัณฑ์ที่ไม่สูงมาก โดยเน้นนำสมุนไพรพื้นบ้านมาพัฒนาเพื่อช่วยส่งเสริมการใช้สมุนไพรและลดการใช้สารเคมี เพื่อความปลอดภัยของชุมชน

4.1.4 การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
ประกอบด้วยขั้นตอน การถ่ายทอดเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ และการจัดเวทีประชาคมเพื่อสรุปผลิตภัณฑ์ที่ต้องการพัฒนา การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่ต้องการพัฒนา คือ สบู่ฟักข้าวสมุนไพร บรรจุกัณฑ์ ให้ใช้โลโก้หน้าวัวทองคำ ชื่อกลุ่มที่ผลิตผลิตภัณฑ์ ใช้เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านนางัวเหนือ (Nanguaneo Nature Soap) การพัฒนาสูตรสบู่ฟักข้าว โดยใช้กลีเซอรีนแบบใส 1 กิโลกรัม น้ำฟักข้าว 14 มิลลิลิตร น้ำผึ้ง จำนวน 10 มิลลิลิตร กลิ่นกล้วยไม้ 14 มิลลิลิตร ใช้พิมพ์รูปสี่เหลี่ยม

รูปที่ 5.1 ผลิตภัณฑ์สบู่ฟักข้าว

2. ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ(สบู่ฟักข้าว) พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 239 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 54.40 และเพศชาย จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 45.60 อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 สถานภาพสมรสจำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 69.90 มีอาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 158 คน คิดเป็น

มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท/เดือน จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 65.30 มีความพึงพอใจในภาพระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.28$) มีความพึงพอใจกลิ่นสบู่มากที่สุด ($\bar{x} = 4.48$) รายละเอียดบนฉลากครบถ้วนมากที่สุด ($\bar{x} = 4.43$) และขนาดของสบู่มากที่สุด ($\bar{x} = 4.28$)

5.2 อภิปรายผล

5.1.1 การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรเพื่อสุขภาพโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการใช้แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ สันทนาการกลุ่มย่อย จัดโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติการ จัดเวทีประชาคมคัดเลือกผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรที่ต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร ซึ่งเป็นกระบวนการวิเคราะห์สภาพของชุมชนและศึกษาความต้องการของชุมชน โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีความต้องการพัฒนา ซึ่งใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนและศักยภาพของชุมชนต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยพบว่า ชุมชนมีความต้องการพัฒนาสบู่สมุนไพร โดยการใช้กลีเซอรีนแบบใส ซึ่งมีวิธีการผลิตที่ไม่ยุ่งยาก และใช้สบู่สมุนไพรฟักข้าวเป็นส่วนผสม เนื่องจากเคยผลิตสบู่ฟักข้าวมาแล้วแต่ประสบปัญหาเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ที่ไม่สวยงาม และขาดงบประมาณสนับสนุนทำให้มีความต้องการพัฒนาสบู่ฟักข้าวที่ใช้ต้นทุนต่ำ นำวัตถุดิบในชุมชนมาใช้ ประกอบกับมีตราสัญลักษณ์ที่มีความสวยงามและผลิตภัณฑ์มีประสิทธิภาพ

5.2. ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรเพื่อสุขภาพ (สบู่ฟักข้าว) จากการพัฒนาและปรับปรุงสูตรสบู่ฟักข้าว ตลอดจนบรรจุภัณฑ์ ประชาชนสนใจมีความพึงพอใจในภาพระดับมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจกลิ่นสบู่มากที่สุด รายละเอียดบนฉลากครบถ้วนมากที่สุด และขนาดของสบู่มากที่สุด

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ควรมีการทดสอบสบู่ฟักข้าวต่อการต้านจุลชีพ

5.3.2 ควรมีการพัฒนารูปแบบการผลิตสบู่สมุนไพรด้วยวิธี Cold Process และ Hot Process เนื่องจากมีต้นทุนต่ำ

บรรณานุกรม

- กลุ่มกฎหมายและคดี กองการประกอบโรคศิลปะ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. 2552.
พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2550 พร้อมด้วยพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข และประกาศคณะกรรมการวิชาชีพที่ออกตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะพ.ศ. 2542.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2548. **การใช้ SPSS for windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล.**
พิมพ์ ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกิด บุญมา ให้สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2559. สุภาพร วิสูงเร ผู้สัมภาษณ์.
ความต้องการความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ. ต.นางั่ว อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์.
- เจียว สุขย่น ให้สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2559. สุภาพร วิสูงเร ผู้สัมภาษณ์.
ความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ. ต.นางั่ว อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์.
- คณินิด โคนบุญ ให้สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2559. สุภาพร วิสูงเร ผู้สัมภาษณ์.
ความต้องการความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ. ต.นางั่ว อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์.
- คมสันต์ หุตะแพทย์. “การผลิตสมุนไพรธรรมชาติและสมุนไพร.” ใน **“สุขภาพสร้างได้ 35 หลักสูตรดูแลสุขภาพตนเอง,”** หน้า 140-145. วีรพงษ์ เกรียงสินยศ และปราโมทย์ เสถียรรัตน์. กรุงเทพฯ : อุษาการพิมพ์, 2555.
- _____. “การทำแชมพูสมุนไพร-แชมพูสด.” ใน **“สุขภาพสร้างได้ 35 หลักสูตรดูแลสุขภาพตนเอง,”** หน้า 146-152. วีรพงษ์ เกรียงสินยศ และปราโมทย์ เสถียรรัตน์. กรุงเทพฯ : อุษาการพิมพ์, 2555.
- _____. การปรุขยาสมุนไพรสามัญประจำบ้าน.” ใน **“สุขภาพสร้างได้ 35 หลักสูตรดูแลสุขภาพตนเอง,”** หน้า 153-163. วีรพงษ์ เกรียงสินยศ และปราโมทย์ เสถียรรัตน์. กรุงเทพฯ : อุษาการพิมพ์, 2555.

บรรณานุกรม(ต่อ)

จิรนนท์ มีผล ให้สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2559. สุภาพร วิสูงเร ผู้สัมภาษณ์.

ความต้องการความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ.

ต.นางั่ว อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์.

ชรินทร์รัตน์ สังข์ทอง ให้สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2559. สุภาพร วิสูงเร ผู้สัมภาษณ์.

ความต้องการความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ. ต.นางั่ว

อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์.

แดง มาชม ให้สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2559. สุภาพร วิสูงเร ผู้สัมภาษณ์.

ความต้องการความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ. ต.นางั่ว

อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์.

แดนชัย สายรักษา. 2556. **รูปแบบการพัฒนาคาแฟสมุนไพรกำลังเนื้อโครงโคย**

การมีส่วนร่วมของชุมชน หมู่ที่ 7 บ้านหนองผือ ตำบล โคกคอน อำเภอท่าบ่อ จังหวัด

หนองคาย ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ธนสร จำปาถิ่น, สมศักดิ์ ภูหาสวรรค์เวช และปัญญา หมั่นเก็บ. 2557. **การวิจัยเชิง**

ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์สมุนไพรเด่นของ

ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงสวนศรียา ตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก.

วารสารเกษตรพระจอมเกล้า 32:2, หน้า 9-18.

บุญใจ ศรีสถิตนรากร. 2544. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์.** กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประสิทธิ์ ศรีทิพย์สุโข และพนิตนาฏ คำนุ้ย. (2549). **เลือกใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร**

อย่างไรไม่ถูกหลอก ในการบรรยายประชุมวิชาการกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและ

การแพทย์ทางเลือก. [ออนไลน์]. แหล่งเข้าถึง :

http://www.thaicam.go.th/index.php?option=com_content&

[view=article&id=149:2009-09-20-14-51-15&Itemid=120](http://www.thaicam.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=149:2009-09-20-14-51-15&Itemid=120) [27 ธันวาคม 2559]

ปราณี โคตรบุญ ให้สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2559. สุภาพร วิสูงเร ผู้สัมภาษณ์.

ความต้องการความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ. ต.นางั่ว

อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์.

บรรณานุกรม(ต่อ)

พรเพ็ญ รักฎ ให้สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2559. สุภาพร วิสูงเร ผู้สัมภาษณ์.

ความต้องการความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ. ต.นางั่ว
อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์.

พัชรารวรรณ รักฎ ให้สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2559. สุภาพร วิสูงเร ผู้สัมภาษณ์.

ความต้องการความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ. ต.นางั่ว
อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. **สังคมผู้สูงอายุ : นัยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ.**

[ออนไลน์]. แหล่งเข้าถึง [http://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/
Lom12/05-01.html](http://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/Lom12/05-01.html). [30 มิถุนายน 2558]

รัฐจวน จินคง ให้สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2559. สุภาพร วิสูงเร ผู้สัมภาษณ์.

ความต้องการความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ. ต.นางั่ว
อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์.

ราชกิจจานุเบกษา. **พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510.** เล่ม 84. ตอนที่ 101 : หน้า 10

ลิตติกา เมืองมี ให้สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2559. สุภาพร วิสูงเร ผู้สัมภาษณ์.

ความต้องการความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ. ต.นางั่ว
อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์.

วารินทร์ ช่วยปุ่น ให้สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2559. สุภาพร วิสูงเร ผู้สัมภาษณ์.

ความต้องการความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ. ต.นางั่ว
อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์.

สนธยา พลศรี. (2550). **เครือข่ายของการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน.** พิมพ์ครั้งที่

2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

สมจิตร เรืองนา ให้สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2559. สุภาพร วิสูงเร ผู้สัมภาษณ์.

ความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ. ต.นางั่ว อ.เมือง จ.
เพชรบูรณ์.

สมชัย นิจพานิช. 2556. **บทที่ 2 นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการแพทย์แผนไทย**

การแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก ใน รายงานการสาธารณสุขไทยด้าน
การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก 2554-2556. นนทบุรี:
กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข.

บรรณานุกรม(ต่อ)

สีไพร บุญมี ให้สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2559. สุภาพร วิสูงเร ผู้สัมภาษณ์.

ความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ. ต.นางั่ว อ.เมือง จ. เพชรบูรณ์.

สุทนต์ ศรีไสย์.2551. **สถิติประยุกต์สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสาวภา ด่วนแดนให้สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2559. สุภาพร วิสูงเร ผู้สัมภาษณ์.

ความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ. ต.นางั่ว อ.เมือง จ. เพชรบูรณ์.

อมรรัตน์ อนันต์วรพงษ์. **รูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนบางหัวเสือ จังหวัด**

สมุทรปราการ ตามแนวคิดพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง วารสารศิลปกรรมศาสตร์ วิชาการ วิจัย และงานสร้างสรรค์ ราชชมงคลธัญบุรี. ปีที่ 1, ฉบับที่ 2 (ก.ค. – ธ.ค. 2557), หน้า 126-15.

อมรา ทองหงษ์, กมลชนก เทพสิทธิ์า และภาคภูมิ จงพิริยะอนันต์. **รายงานการเฝ้าระวัง**

โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง พ.ศ. 2555. [ออนไลน์]. สำนักกระบวนวิชา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. แหล่งเข้าถึง : http://www.boe.moph.go.th/files/report/20140109_40197220.pdf [30 มิถุนายน 2558]

อินทอร สุขโหม ให้สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2559. สุภาพร วิสูงเร ผู้สัมภาษณ์.

ความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ. ต.นางั่ว อ.เมือง จ. เพชรบูรณ์.

WHO. “WHO Traditional Medicine Strategies 2014- 2023”. 2013 Honkong China.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสำรวจความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

แบบสำรวจความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

คำชี้แจง

1. แบบสำรวจฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ ซึ่งจะนำผลการสำรวจมาเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านนางั่ว หมู่ที่ 11 ตำบลนางั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จึงขอความร่วมมือกรอกข้อมูลให้ครบถ้วน จักขอบคุณยิ่ง

2. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความในช่องว่าง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 21 – 30 ปี 31 – 40 ปี
 41 - 50 ปี 51 – 60 ปี 61 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพ โสด สมรส หม้าย หย่าร้าง
4. อาชีพ รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เกษตรกรรม
 ธุรกิจส่วนตัว รับจ้างทั่วไป พ่อบ้าน/แม่บ้าน
 นักเรียน/นักศึกษา ไม่ได้ประกอบอาชีพ อื่นๆ โปรดระบุ.....
5. ระดับการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา
 ปวช. ปวส./อนุปริญญา
ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
 ไม่ได้เรียนหนังสือ อื่นๆ โปรดระบุ.....
6. รายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน 5,001 – 10,000 บาท/เดือน
 10,001 – 20,000 บาท/เดือน 20,001 – 30,000 บาท/เดือน
 มากกว่า 30,001 บาท/เดือน
7. การใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร
 ไม่เคยใช้
 เคยใช้ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 ความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

1. ความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร

- ไม่ต้องการ (ไม่ต้องทำต่อ) ต้องการ (ทำข้อ 2 และข้อ 3)

2. รูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพที่ต้องการพัฒนา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ สมุนไพร	☐ แชมพูสระผม/ครีมนวดผมสมุนไพร
☐ ยาหม่องสมุนไพร	☐ ยาสมุนไพร
☐ เทียนสมุนไพร	☐ โลชั่นสมุนไพร
☐ เครื่องดื่ม/น้ำดื่มสมุนไพร	☐ ชาสมุนไพร
☐ ยาสีฟันสมุนไพร	☐ น้ำมันทา/ถูขนาด
☐ ยาอบสมุนไพร	☐ ลูกประคบสมุนไพร
☐ รูปหอมสมุนไพร	☐ ครีมนวดตัวสมุนไพร
☐ ยากันยุงสมุนไพร	☐ ยาอมสมุนไพร
☐ อาหารสมุนไพร	☐ ยาสมุนไพร
☐ น้ำมันหอมระเหย	☐ เกลือสปา
☐ ครีมขัด/พอกผิว	☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

3. สมุนไพรที่ท่านต้องการพัฒนา

☐ ไพล	☐ ขมิ้นชัน
☐ มะขาม	☐ มะกรูด
☐ พริกขี้หนู	☐ ตะไคร้
☐ ว่านหางจระเข้	☐ ทองพันชั่ง
☐ มะขามป้อม	☐ ฟ้าทะลายโจร
☐ ย่านาง	☐ มะรุม
☐ บอระเพ็ด	☐ เสลดพังพอน
☐ มะแว้ง	☐ รางจืด
☐ กะเพรา	☐ กระเทียม
☐ บัวบก	☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

แบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ ซึ่งจะนำผลการสัมภาษณ์มาเป็นข้อมูลวิเคราะห์ความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านนาजू หมู่ที่ 11 ตำบลนาजू อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จึงขอความร่วมมือกรอกข้อมูลให้ครบถ้วน จักขอบคุณยิ่ง

2. โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ-สกุล.....ตำแหน่ง.....
2. อายุ.....ปี
3. อาชีพ.....

ตอนที่ 2 การผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

1. ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่เคยผลิตมา

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาของการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

.....

.....

.....

.....

.....

3. แหล่งของสมุนไพรและวัตถุดิบที่นำมาใช้

.....

.....

.....

.....

.....

4. เหตุผลความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

.....

.....

.....

.....

.....

5. รูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ต้องการพัฒนา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

1. จุดแข็งของชุมชนต่อการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

.....

.....

.....

.....

2. จุดอ่อนของชุมชนต่อการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

.....

.....

.....

.....

.....

3. โอกาสของชุมชนต่อการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

.....

.....

.....

.....

.....

4. อุปสรรคของชุมชนต่อการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ
(สมุนไพรข้าว)

**แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ
(สมุนไพรข้าว)**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพซึ่งจะนำผลการสำรวจมาเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านนาจั่ว หมู่ที่ 11 ตำบลนาจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จึงขอความร่วมมือกรอกข้อมูลให้ครบถ้วน จักขอบคุณยิ่ง

2. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความในช่องว่าง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 21 – 30 ปี 31 – 40 ปี
 41 - 50 ปี 51 – 60 ปี 61 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพ โสด สมรส หม้าย หย่า
4. อาชีพ นักเรียน/นักศึกษา รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 เกษตรกรรม ธุรกิจส่วนตัว รับจ้างทั่วไป
 พ่อบ้าน/แม่บ้าน ไม่ได้ประกอบอาชีพ อื่นๆ โปรดระบุ
5. ระดับการศึกษา
 ไม่ได้ศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น
 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ปวส./อนุปริญญา ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี อื่นๆ โปรดระบุ.....
6. รายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน 5,001 – 10,000 บาท/เดือน
 10,001 – 20,000 บาท/เดือน 20,001 – 30,000 บาท/เดือน
 มากกว่า 30,001 บาท/เดือน
7. ท่านมีประวัติการแพ้สมุนไพร มี ไม่มี
8. ท่านมีประวัติการแพ้สารทำความสะอาด มี ไม่มี

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. บรรจุกัณฑ์					
2. ขนาดตัวอักษรบนฉลาก					
3. ภาพประกอบบนฉลาก					
4. ชื่อของผลิตภัณฑ์บนฉลาก					
5. รายละเอียดบนฉลากครบถ้วน					
6. สีของฉลาก					
7. ขนาดของสบู์					
8. ราคาเหมาะสม					
9. สีของสบู์					
10. กลิ่นของสบู์					
11. ความแข็งของสบู์					
12. ปริมาณฟองของสบู์					
13. สั่งน้ำออกง่าย					
14. ความชุ่มชื้น					
15. ความสะอาด					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ง

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ศธ ๐๕๓๙.๓/๒๔๖

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ถนนสระบุรี - หล่มสัก
ตำบลสระเตี้ย อำเภอเมือง
จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ประธานสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ตามที่ อาจารย์สุภาพร วิสุ่งเร ได้รับทุนอุดหนุนงานวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
งบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านนางั่ว หมู่ ๑๑ ตำบลนางั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้การวิจัยดำเนิน
ไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงขอความอนุเคราะห์ อาจารย์บุญญารัช ชาลีผาย บุคลากร
ในหน่วยงานของท่านมาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพร
เพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านนางั่ว หมู่ ๑๑ ตำบลนางั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยรัตน์ มูลศรี)

คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ที่ ศธ ๐๕๓๙.๓/๒๔๔

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ถนนสระบุรี - หล่มสัก
ตำบลสระเตี้ย อำเภอเมือง
จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร

ตามที่ อาจารย์สุภาพร วิสูงเร ได้รับทุนอุดหนุนงานวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านนางั่ว หมู่ ๑๑ ตำบลนางั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงขอความอนุเคราะห์ อาจารย์ไพศอล มาหะมะ บุคลากรในหน่วยงานของท่านมาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านนางั่ว หมู่ ๑๑ ตำบลนางั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยรัตน์ มุลศรี)

คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ที่ ศธ ๐๕๓๙.๓/๒๔๕

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ถนนสระบุรี - หล่มสัก
ตำบลสระเตี้ย อำเภอเมือง
จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คณบดีสำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ตามที่ อาจารย์สุภาพร วิสุเร ได้รับทุนอุดหนุนงานวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
งบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านนางั่ว หมู่ ๑๑ ตำบลนางั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้การวิจัยดำเนิน
ไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงขอความอนุเคราะห์ อาจารย์ศิริกุล กล้ากุล บุคลากร
ในหน่วยงานของท่านมาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพร
เพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านนางั่ว หมู่ ๑๑ ตำบลนางั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยรัตน์ มูลศรี)

คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ที่ ศธ ๐๕๓๙.๓/๓๑๔

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ถนนสระบุรี - หล่มสัก
ตำบลสะเดียง อำเภอเมือง
จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐

๑ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คณบดีคณะแพทยศาสตร์

ตามที่ อาจารย์สุภาพร วิสูงเร ได้รับทุนอุดหนุนงานวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านนางิ้ว หมู่ ๑๑ ตำบลนางิ้ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงขอความอนุเคราะห์ อาจารย์สุวรรณา แม่นปิ่น และอาจารย์มนต์ปาริย์ ณ ร้อยเอ็ด อาจารย์ประจำคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม บุคลากรในหน่วยงานของท่านมาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านนางิ้ว หมู่ ๑๑ ตำบลนางิ้ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยรัตน์ มูลศรี)

คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

สำนักงานคณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

โทร. ๐-๕๖๗๑-๗๑๒๒ ต่อ ๑๔๐๖

โทรสาร ๐-๕๖๗๑-๗๑๒๓

ที่ ศธ ๐๕๓๙.๓/๓๑๓

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ถนนสระบุรี - หล่มสัก
ตำบลสะเดียง อำเภอเมือง
จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐

๑ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเพชรบูรณ์

ตามที่ อาจารย์สุภาพร วิสูงเร ได้รับทุนอุดหนุนงานวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านนางิ้ว หมู่ ๑๑ ตำบลนางิ้ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงขอความอนุเคราะห์ คุณพิเชษฐ์ ชัยประทุม หัวหน้างานแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลเพชรบูรณ์ บุคลากรในหน่วยงานของท่านมาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านนางิ้ว หมู่ ๑๑ ตำบลนางิ้ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยรัตน์ มุลศรี)

คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

สำนักงานคณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

โทร. ๐-๕๖๗๑-๗๑๒๒ ต่อ ๑๔๐๖

โทรสาร ๐-๕๖๗๑-๗๑๒๓

งานธุรการ
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
เลขที่รับ..... ศทอ ๐๕๖๐ ๒/๐๔๗
วันที่..... ๒ มิ.ย. ๒๕๕๙
เวลา..... ๑๐.๐๐ น.
บันทึกข้อความ

404

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
เลขรับ..... ๒๕๕๙
วันที่..... ๗ มิ.ย. ๕๙
เวลา..... ๑๐.๓๗ น.

ส่วนราชการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ที่..... วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุมัติและดำเนินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ตามที่ข้าพเจ้า อาจารย์สุภาพร วิสุเร ได้รับทุนอุดหนุนงานวิจัย งบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ประเภทงานวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น เรื่อง การพัฒนารูปแบบ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านนางัว หมู่ที่ ๑๑ ตำบลนางัว อำเภอ เมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ นั้น

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ เป็นกิจกรรมภายใต้โครงการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ ฝึกปฏิบัติและพัฒนาการจัดทำ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพกับกลุ่มแม่บ้านบ้านนางัว หมู่ที่ ๑๑ จำนวน ๓๐ คน ใช้งบประมาณ ๔๖,๒๙๐ บาท โดยจัดวันที่ ๑๑-๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านนางัว หมู่ที่ ๑๑ ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์อนุมัติและดำเนินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพร เพื่อสุขภาพ ตามงบประมาณ วัน เวลา และสถานที่ดังกล่าวข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา
อ. อธิกรบดี
เพื่อโปรดพิจารณา
กมล น.
๒ มิ.ย. ๕๙

กมล น.
(อาจารย์สุภาพร วิสุเร)
หัวหน้าโครงการวิจัย

เรียน อธิการบดี
เพื่อโปรดพิจารณา เพื่อขอ
เป็นโครงการตามแผนธุรกิจ
ที่ได้ออกไปเมื่อปลายปีที่ผ่านมา
และสั่งตาม
กมล น.
๒ มิ.ย. ๕๙

เรียน อธิการบดี
๑. อ. อธิกรบดี ๑ มิ.ย. ๕๙
นางสาวกมล น. อธิการบดี โทร ๒๕๕๙ ๑๑-๑๒
๒. เพื่อโปรดพิจารณา/พิจารณา ๔๖,๒๙๐.-
๓. โปรดพิจารณา/พิจารณา
กมล น.
๒ มิ.ย. ๕๙

โครงการใช้เงินงบประมาณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประเภทงบประมาณ [] แผ่นดิน [] บ.กศ. [] กศ.ปช. [] อื่น ๆ

ชื่อโครงการ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ
ผลผลิตหลัก กลุ่มแม่บ้านบ้านนางัว หมู่ที่ ๑๑ จำนวน ๓๐ คน
ผู้รับผิดชอบโครงการ อาจารย์สุภาพร วิสูงเร
สาขา/ฝ่าย สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์
คณะ/สำนัก/สถาบัน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โทรศัพท์ ๐๘๗๐๐๑๙๒๖๕, ๑๔๐๖

๑. หลักการและเหตุผล

สังคมไทยมีภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยที่ใช้ในการดูแลสุขภาพของประชาชนที่อยู่ควบคู่กับคนไทยมาช้านาน เป็นการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมของภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยที่เน้นการรักษาคนทั้งคนโดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบันได้ครบทุกมิติของความเป็นมนุษย์ โดยเฉพาะการนำมาป้องกันการเกิดขึ้นของโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่มีสาเหตุมาจากการดำเนินวิถีชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงไป การนำภูมิปัญญาไทยมาใช้ในการดูแลสุขภาพ สอดคล้องกับนโยบายและทิศทางการขับเคลื่อนด้านการแพทย์แผนดั้งเดิมตามแผนยุทธศาสตร์ด้านการแพทย์แผนดั้งเดิม ขององค์การอนามัยโลก พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๖ โดยส่งเสริมการบูรณาการการแพทย์ดั้งเดิมเข้าในระบบการดูแลสุขภาพแห่งชาติโดยการพัฒนาและดำเนินการตามนโยบายด้านการแพทย์ดั้งเดิมของแต่ละชาติ ให้มีความปลอดภัย ประสิทธิภาพ และคุณภาพ โดยการขยายฐานความรู้และการให้คำแนะนำเกี่ยวกับกฎระเบียบและมาตรฐานการประกันคุณภาพ การเข้าถึงบริการ เพิ่มช่องทางการรับบริการการแพทย์ดั้งเดิมและเน้นให้มีค่าใช้จ่ายเหมาะสมสำหรับประชากรที่ยากจน และสนับสนุนการใช้การแพทย์ดั้งเดิมที่มีประสิทธิผลโดยบุคลากรทางการแพทย์และผู้บริโภค (WHO, ๒๐๑๓) สำหรับประเทศไทยได้มีการผสมผสานการบริการแพทย์แผนไทยเข้าสู่ระบบบริการสาธารณสุข และมีการสนับสนุนให้ประชาชนหันมาใช้ยาสมุนไพรทดแทนการใช้ยาแผนปัจจุบันในการรักษาและส่งเสริมสุขภาพ

จากกระแสสมุนไพรเริ่มหวนกลับมาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตคนไทย และสมุนไพรสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ ทำให้สมุนไพรและผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรได้เข้ามาตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น โดยพบว่า ปัจจุบันมีการนำสมุนไพรมาสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในระบบธุรกิจและระบบบริการหลากหลายรูปแบบ ทำให้ประชาชนหันมาใช้ยาสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพมากขึ้น (สมชัย นิจนานิช, ๒๕๕๖) ดังนั้น จึงได้จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ ซึ่งเป็นโครงการอบรมภายใต้การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านนางัว หมู่ที่ ๑๑ ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งได้รับการพิจารณาอนุมัติทุนอุดหนุนงานวิจัย งบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๕๙ ประเภทงานวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น เพื่อนำความรู้มาใช้ในการพัฒนารูปแบบ
ผลิตภัณฑ์สมุนไพร

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

๒.๒ เพื่อฝึกปฏิบัติการจัดทำผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

๒.๓ เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

๓. ลักษณะโครงการ

โครงการใหม่ โครงการต่อเนื่อง โครงการยั่งยืน

๔. ผู้ร่วมโครงการ

4.1 อาจารย์สุภาพร วิสูงเร จำนวน ๑ คน

4.2 กลุ่มแม่บ้านนางัว หมู่ที่ ๑๑ จำนวน ๓๐ คน

4.3 นักศึกษาสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ ชั้นปีที่ ๒ จำนวน ๑๐ คน

๕. การบูรณาการ

ไม่มี

การจัดการเรียนการสอน

รหัสวิชา SCPH๑๑๑ วิชา การแพทย์แผนไทยในงานสาธารณสุข จำนวน นศ. ๖๗ คน

วิจัยหรืองานสร้างสรรค์

รหัสวิชา..... วิชา..... จำนวน นศ..... คน

วิจัยเรื่อง.....

ทุนวิจัย ประเภท..... งบประมาณ..... บาท

การบริการวิชาการ

เรื่อง.....

งบประมาณ..... บาท

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

การจัดการเรียนการสอน

รหัสวิชา..... วิชา..... จำนวน นศ..... คน

กิจกรรมนักศึกษา

รหัสวิชา..... วิชา..... จำนวน นศ..... คน

๖. กลุ่มเป้าหมายการดำเนินโครงการ

กลุ่มแม่บ้านนางัว หมู่ที่ ๑๑ ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๓๐ คน

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

๘. ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินโครงการ

วันที่ ๑๑-๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านนางัว หมู่ที่ ๑๑ ตำบลนางัว อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์

๙. ตัวชี้วัด :

เชิงปริมาณ : ผู้เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๓๐ คน

เชิงคุณภาพ : ๑) ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับไม่น้อยกว่า ๓.๕๑

๒) ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ
ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๑๐. กิจกรรมและแผนการดำเนินงาน :

ขั้นตอน/กิจกรรม	พ.ศ. ๒๕๕๘			พ.ศ. ๒๕๕๙								
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
ขั้นวางแผน												
๑. ประชุมวางแผนการจัดทำโครงการและแนวทางการดำเนินงาน			✓									
๒. ขออนุมัติโครงการ								✓				
๓. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน								✓				
๔. ประชุมเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินโครงการ									✓			
๕. ดำเนินโครงการ									✓			
๖. ติดตามประเมินผลและสรุปผลการดำเนินโครงการ										✓		
๗. ติดตามการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์											✓	

๑๑. งบประมาณ

งบประมาณทั้งสิ้น ๔๖,๒๙๐ บาท โดยเบิกจ่ายจากโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านนางัว หมู่ที่ ๑๑ ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสงบประมาณ.....
มีรายละเอียดค่าใช้จ่าย ดังนี้

รายการ	หน่วย	จำนวนเงิน (บาท)
งบดำเนินงาน		
๑. หมวดค่าตอบแทน		
ค่าตอบแทนวิทยากร	๑ คน x ๖ ชั่วโมง x ๑,๐๐๐ บาท	๖,๐๐๐
๒. หมวดค่าใช้จ่าย		
ค่าอาหารกลางวัน	๓๐ คน x ๑ มื้อ x ๘๐ บาทต่อมื้อ	๒,๔๐๐
ค่าอาหารว่าง	๓๐ คน x ๒ มื้อ x ๒๕ บาทต่อมื้อ	๑,๕๐๐
๓. หมวดค่าวัสดุ		
(๑) ค่าวัสดุสำนักงาน		
กระดาษสีชา	จำนวน ๒ แพคเกจ ละ ๑๑๕ บาท	๒๓๐
(๒) ค่าวัสดุ		
๒.๑ พิมพ์	จำนวน ๒ กิโลกรัมๆ ละ ๕๕๐ บาท	๑,๑๐๐
๒.๒ การบูร	จำนวน ๒ กิโลกรัมๆ ละ ๒๓๐ บาท	๔๖๐
๒.๓ เมินทอล	จำนวน ๓ กิโลกรัมๆ ละ ๑,๒๐๐ บาท	๓,๖๐๐
๒.๔ เนื้อสปูกลีเซอริน	จำนวน ๓๐ กิโลกรัมๆ ละ ๒๐๐ บาท	๖,๐๐๐
๒.๕ พิมพ์สปูซิลิโคนวงกลม	จำนวน ๒ ชิ้นๆ ละ ๓๕๐ บาท	๗๐๐
๒.๖ พิมพ์สปูซิลิโคนวงรี	จำนวน ๒ ชิ้นๆ ละ ๓๕๐ บาท	๗๐๐
๒.๗ พิมพ์สปูซิลิโคนสี่เหลี่ยมผืนผ้า	จำนวน ๒ ชิ้นๆ ละ ๓๕๐ บาท	๗๐๐
๒.๘ พิมพ์สปูซิลิโคนสี่เหลี่ยมจัตุรัส	จำนวน ๒ ชิ้นๆ ละ ๓๕๐ บาท	๗๐๐
๒.๙ พิมพ์สปูซิลิโคนรูปหัวใจ	จำนวน ๒ ชิ้นๆ ละ ๓๕๐ บาท	๗๐๐
๒.๑๐ พิมพ์สปูซิลิโคนคิตตี้และ ซิลิโคนแพนซี และพิมพ์ซิลิโคน รูปดอกไม้	จำนวน ๓ ชิ้นๆ ละ ๓๕๐ บาท	๑,๐๕๐
๒.๑๑ ขวด pet ฝาเห็ด แบน ขนาด ๒๔๐ ml.	จำนวน ๑๐ แพคเกจ ละ ๑๔๐ บาท	๑,๔๐๐
๒.๑๒ ขวด pet ฝาเห็ด กลม ขนาด ๒๔๐ ml.	จำนวน ๑๐ แพคเกจ ละ ๑๔๐ บาท	๑,๔๐๐
๒.๑๓ ขวดยาหม่องขนาด ๕๐กรัม	จำนวน ๑๐ แพคเกจ ละ ๘๐ บาท	๘๐๐
๒.๑๔ ขวดยาหม่อง PG๑๒๒ ๒๐๐กรัม	จำนวน ๕ แพคเกจ ละ ๗๐ บาท	๓๕๐
๒.๑๕ ขวดยาหม่อง ๖ เหลี่ยม ๒๐๐กรัม	จำนวน ๕ แพคเกจ ละ ๗๐ บาท	๓๕๐

รายการ	หน่วย	จำนวนเงิน (บาท)
๒.๑๖ ขวดน้ำมันเหลือง ฝาเกลียว อคูมิเนียมเงิน ๒๕ CC.	จำนวน ๑๐ แพคเกจ ละ ๖๐ บาท	๖๐๐
๒.๑๗ โกรฐหัวบัวแผ่น	จำนวน ๑ กิโลกรัมๆ ละ ๔๐๐ บาท	๔๐๐
๒.๑๘ กระวาน	จำนวน ๑ กิโลกรัมๆ ละ ๖๕๐ บาท	๖๕๐
๒.๑๙ โกรฐสอ	จำนวน ๑ กิโลกรัมๆ ละ ๓๕๐ บาท	๓๕๐
๒.๒๐ พริกไทดำ	จำนวน ๒ กิโลกรัมๆ ละ ๕๐๐ บาท	๑,๐๐๐
๒.๒๑ กานพลู	จำนวน ๑ กิโลกรัมๆ ละ ๘๕๐ บาท	๘๕๐
๒.๒๒ ดอกจันทน์เทศ	จำนวน ๑ กิโลกรัมๆ ละ ๑,๓๕๐ บาท	๑,๓๕๐
๒.๒๓ อบเชยเทศ	จำนวน ๑ กิโลกรัมๆ ละ ๓๕๐ บาท	๓๕๐
๒.๒๔ โป๊ยกั๊ก	จำนวน ๑ กิโลกรัมๆ ละ ๓๐๐ บาท	๓๐๐
๒.๒๕ วาสลิน	จำนวน ๑๐ กิโลกรัมๆ ละ ๑๐๐ บาท	๑,๐๐๐
๒.๒๕ พาราฟิน	จำนวน ๒ กิโลกรัมๆ ละ ๑๐๐ บาท	๒๐๐
๒.๒๖ น้ำมันระกำ	๗ ขวด(ขวด ๑ ปอนด์)ๆ ละ ๖๕๐ บาท	๔,๕๕๐
๒.๒๗ น้ำมันยูคาลิปตัส	๒ ขวด(ขวด ๑ ปอนด์)ๆ ละ ๖๕๐ บาท	๑,๓๐๐
๒.๒๘ น้ำมันอบเชย	๑ ขวด(ขวด ๑ ปอนด์)ๆ ละ ๖๕๐ บาท	๖๕๐
๒.๒๙ น้ำมันน้ำมันการพลู	๑ ขวด(ขวด ๑ ปอนด์)ๆ ละ ๖๕๐ บาท	๖๕๐
๒.๓๐ หัวน้ำหอม	๑ ขวด(ขวด ๑ ปอนด์)ๆ ละ ๖๕๐ บาท	๖๕๐
๒.๓๑ น้ำมันเขียว	๑ ขวด(ขวด ๑ ปอนด์)ๆ ละ ๖๕๐ บาท	๖๕๐
๒.๓๒ น้ำมันสะระแหน่	๑ ขวด(ขวด ๑ ปอนด์)ๆ ละ ๖๕๐ บาท	๖๕๐
	รวม	๔๖,๒๙๐

หมายเหตุ : ขอถัวเฉลี่ยจ่ายทุกรายการ

๑๒. การติดตามผลการดำเนินงานโครงการ

๑๒.๑ ประเมินผลการจัดโครงการ

๑. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๓๐ คน
๒. ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ
๓. ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับไม่น้อยกว่า ๓.๕๑

12.2 แผนการประเมินผลสำเร็จของโครงการ (กรณีใช้งบประมาณแผ่นดินจากสถาบันวิจัยและพัฒนา ผู้รับผิดชอบ

โครงการต้องรายงานการประเมินผลสำเร็จตามระยะเวลาที่ระบุ)

ตรวจแล้ว

(ลายเซ็น)
๑ มิ.ย. ๕๖

- ประเมินผลความสำเร็จของการบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอน และการวิจัยและนำผลการประเมินไปปรับปรุงการบูรณาการ (วบ.๐๐๓) (สกอ.๕.๑)
รายวิชา SCPH๑๑๑ วิชา การแพทย์แผนไทยในงานสาธารณสุข
เดือน พฤษภาคม – กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙

๑๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑๓.๑ ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ
๑๓.๒ ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถฝึกปฏิบัติการจัดทำผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ
๑๓.๓ ได้รูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

ลงชื่อ.....*สุภาพ*.....ผู้เสนอและรับผิดชอบโครงการ

(อาจารย์สุภาพ วิสุ่งเร)

อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์

ลงชื่อ.....*ปิยรัตน์ มุลศรี*.....ผู้เห็นชอบโครงการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิยรัตน์ มุลศรี)

คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ลงชื่อ.....*ชาตรี นาคะกุล*.....ผู้กำกับดูแลโครงการ

(อาจารย์ ดร.ชาตรี นาคะกุล)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและงานวิจัย

ลงชื่อ.....*เปรี๊ยะ จันดา*.....ผู้อนุมัติโครงการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เปรี๊ยะ จันดา)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

กำหนดการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ
วันที่ ๑๑-๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๙

ณ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านนางัว หมู่ที่ ๑๑ ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๙

เวลา ๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น.	ลงทะเบียน
เวลา ๐๙.๐๐-๑๑.๐๐ น.	บรรยายและฝึกปฏิบัติเรื่อง การผลิตสบู่สมุนไพร วิทยากร คุณจรีวรรณ รองศักดิ์ ผู้จัดการฝ่ายนวัตกรรม บริษัทซีดีไอพี(ประเทศไทย) จำกัด
เวลา ๑๑.๐๐-๑๒.๐๐ น.	บรรยายและฝึกปฏิบัติเรื่อง การผลิตน้ำมันงา วิทยากร คุณจรีวรรณ รองศักดิ์ ผู้จัดการฝ่ายนวัตกรรม บริษัทซีดีไอพี(ประเทศไทย) จำกัด
เวลา ๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๔.๐๐ น.	บรรยายและฝึกปฏิบัติเรื่อง การผลิตลูกประคบสมุนไพรสดและแห้ง วิทยากร คุณจรีวรรณ รองศักดิ์ ผู้จัดการฝ่ายนวัตกรรม บริษัทซีดีไอพี(ประเทศไทย) จำกัด
เวลา ๑๔.๐๐- ๑๕.๐๐ น.	บรรยายและฝึกปฏิบัติเรื่อง การผลิตยาต้มสมุนไพร วิทยากร คุณจรีวรรณ รองศักดิ์ ผู้จัดการฝ่ายนวัตกรรม บริษัทซีดีไอพี(ประเทศไทย) จำกัด
เวลา ๑๕.๐๐- ๑๖.๐๐ น.	บรรยายและฝึกปฏิบัติเรื่อง การผลิตยาหม่องสมุนไพร วิทยากร คุณจรีวรรณ รองศักดิ์ ผู้จัดการฝ่ายนวัตกรรม บริษัทซีดีไอพี(ประเทศไทย) จำกัด

วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๙

เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.	บรรยายเรื่อง การออกแบบบรรจุภัณฑ์ วิทยากร อาจารย์ทิวา แก้วเสริม คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
---------------------	---

- หมายเหตุ
๑. เสริฟอาหารว่างระหว่างการอบรม
 ๒. แบ่งกลุ่มออกเป็น ๕ กลุ่ม และทุกกิจกรรมมีอาจารย์และนักศึกษาประจำสาขาวิชา
สาธารณสุขศาสตร์เป็นผู้ช่วยวิทยากร
 ๓. ตารางการอบรมอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

ประวัตินักวิจัย

- ชื่อ – นามสกุล นางสุภาพร วิสูงเร
Mrs. Suphaphon Wisungre
- ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
- หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก
สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ 67000
โทรศัพท์ (056) 717122 ต่อ 1406 โทรสาร (056) 717123
โทรศัพท์มือถือ 087-0019265 E – mail : supapron.w@pcru.ac.th
- ประวัติการศึกษา วท.ม. (เภสัชเคมีและผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ)
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วท.บ. (การแพทย์แผนไทยประยุกต์)
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ คือ สาขาการแพทย์แผนไทย
- ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัย (หัวหน้าโครงการวิจัยและดำเนินการเสร็จสิ้น)
 - การศึกษาทัศนคติของผู้รับบริการด้านการแพทย์แผนไทยต่อการบำบัดรักษาโรคด้วย
แพทย์แผนไทย (พ.ศ. 2556)
 - การศึกษากุมิปัญญาของหอมพื้ในบ้านในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ (พ.ศ. 2557)
 - การศึกษาแนวโน้มความต้องการหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ (พ.ศ. 2558)